

Г Л А С Н И К

АДВОКАТСКЕ КОМОРЕ ВОЈВОДИНЕ
ЧАСОПИС ЗА ПРАВНУ ТЕОРИЈУ И ПРАКСУ

Година LXIX
Књига 57

Нови Сад, март 1997
Број 3

САДРЖАЈ

АДВОКАТУРА

Позив за редовну Скупштину Адвокатске коморе Војводине / 55
Извештај председника Управног одбора о раду органа Коморе / 57
Завршни рачун за 1996. и Финансијски план АКВ за 1997 / 62

РАСПРАВЕ

Др Станко Пихлер
Јован Л. Јерковић

„Lex specialis” и злоупотреба парламента / 66
Реални терети као предмет уписа у катастар
непокретности / 73

ГЛЕДИШТА

Миодраг Ћисалов
Владимир Миљевић

Голо право (nudum ius) / 79
Штрајк адвоката — за или против? / 83

ПРИКАЗИ

Др Зоран Јелић

Александар Фатић: „У трагању за
конвенцијом: О једној филозофској
теорији завере” / 86

ХРОНИКА

Ванредна скупштина АКВ — Захтев судија Општинског суда у Новом Саду —
Одлука Управног одбора о престанку обуставе рада — Катедра АКВ —
Одлука Уставног суда о адвокатској Тарифи — Председнички разговори
адвоката у Бечу — Дан адвоката Србије — Lex specialis / 90

ПРАКСА

Насе Младеновски

Неки проблеми у вези са опорезивањем / 93
Кривично право / 96

САОПШТЕЊА

Са седнице Управног одбора Адвокатске коморе Војводине / 98

Указом Председништва СФРЈ бр. 64 од 12. јула 1988,
поводом 60-годишњице излажења,
„ГЛАСНИК” Адвокатске коморе Војводине
о д л и к о в а н
Орденом заслуга за народ са сребрном звездом

CONTENTS

THE BAR

- Invitation to the Regular Assembly of the Vojvodina Bar Association / 55
Report of the President of the Managing Board on the Activities of the
Vojvodina Bar Association / 57
Budget of the Vojvodina Bar Association / 62

DISCUSSIONS

- Stanko Pihler, Ph. D. „Lex specialis” and the Abuse of Parliament / 66
Jovan L. Jerković The Real Burdens as the Object of
Registration in the Cadastral Survey
of Immovables / 73

REMARKS

- Miodrag Djisalov Nudum Ius / 79
Vladimir Miljević Lawyer's Strike — pro et contra? / 83

REVIEWS

- Zoran Jelić, Ph. D. Aleksandar Fatić: „In the Search for the
Convention: About One Theory
of Conspiracy” / 86

CRONICLE / 90

CASE LAW

- Nase Mladenovski Some Problems in Connection With the
Tax System / 93
Criminal Law / 96

NOTICES

- From the Meeting of the Managing Board of the Vojvodina Bar Association / 98

АДВОКАТСКА КОМОРА ВОЈВОДИНЕ

Основана 1921. у Новом Саду

ГЛАСНИК
АДВОКАТСКЕ КОМОРЕ ВОЈВОДИНЕ

Покренут 1. јуна 1928.

Главни и одговорни уредници

Др Коста Мајински (1928—1932), др Никола Николић (1933—1936), др Василије Спанковић (1936), др Славко М. Гирић (1937), Владимир К. Хаџи (1937—1941), Милорад Бојић (1952—1972), Сава Савић (1973—1987), Мирослав Зделар (1987—1994)

Уређивачки одбор

СЛОБОДАН БЕЉАНСКИ

главни и одговорни уредник
адвокат у Новом Саду

Др Енике Веј, адвокат у Новом Саду, Милан Добросављевић, адвокат у Новом Саду, др Јанко Кубињец, адвокат у Бачком Петровцу, Срђан Миковић, адвокат у Панчеву, Пребрај Веселиновић, адвокат у Новом Саду, Радивоје Јовић, адвокат у Новом Саду

Технички уредник

Мирјана Јовановић

Адреса Уредништва
21000 Нови Сад, Змај Јовина 20/І. Телефон: 021/29-459, 21-235
Рукописи се не враћају

ГЛАСНИК

АДВОКАТСКЕ КОМОРЕ ВОЈВОДИНЕ

ЧАСОПИС ЗА ПРАВНУ ТЕОРИЈУ И ПРАКСУ

Година LXIX
Књига 57

Нови Сад, март 1997
Број 3

УДК 347.965(497.113)

ПОЗИВ ЗА ГОДИШЊУ СКУПШТИНУ АДВОКАТСКЕ КОМОРЕ ВОЈВОДИНЕ

На основу члана 54. ст. 3. Статута Адвокатске коморе Војводине, Управни одбор је на седници, одржаној 28. 02. 1997. године, донео одлуку о сазивању

РЕДОВНЕ СКУПШТИНЕ за дан 19. 04. 1997. године (субота)

Редовна Скупштина ће се одржати у просторијама Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду, Змај Јовина 20/1, с почетком у 9 часова.

Управни одбор предлаже следећи

ДНЕВНИ РЕД

1. Отварање Скупштине и утврђивање броја присутних чланова
2. Избор Радног председништва
3. Усвајање записника с претходне Скупштине
4. Извештај председника Управног одбора о раду органа Коморе за протекли период
5. Основни реферат: Правна држава и адвокатура
(референт Слободан Бељански)
6. Адвокатура и фискални прописи
(референт Јован Михајловић)
7. Предлог за доношење Пословника о раду Скупштине
(референт Светозар Добросављевић)

8. Предлог за измену и допуну Статута АКВ (референт Светозар Добросављев)
9. Извештај благајника Управног одбора о финансијском по-
словињу у 1996. години (референт Предраг Веселиновић)
10. Усвајање Завршног рачуна за 1996. годину
11. Предлог Финансијског плана за 1997. годину
12. Расправа о предлогу Управног одбора да се Адвокатска ко-
мора Војводине непосредно учлани у МУА и доношење од-
луке о предлогу
13. Расправа о извештајима и предлозима
14. Усвајање предложених нормативних аката, доношење одлу-
ка и закључака о другим предлозима

Право учешћа на Скупштини имају сви адвокати чланови Адво-
катске коморе Војводине и делегирани представници Одбора адво-
катских приправника.

Ако се у заказано време не скупи довољан број чланова Скуп-
штина ће се одржати сходно чл. 56. став 2. Статута АКВ, са почет-
ком један сат касније, без обзира на број присутних.

Управни одбор позива све адвокате, чланове Адвокатске коморе
Војводине, да узму учешће у раду Скупштине.

Председник Управног одбора АКВ
Борђе Вебер

ИЗВЕШТАЈ О РАДУ УПРАВНОГ ОДБОРА И ДРУГИХ ОРГАНА КОМОРЕ У 1996. ГОДИНИ

Протеклу 1996. годину обележила је чињеница да није одржана редовна Скупштина, а да смо били принуђени да одржимо две ванредне Скупштине, прву 20. априла и другу 16. новембра 1996. године. Обе ванредне Скупштине биле су заказане због веома тешког материјалног положаја адвоката, који је био посебно потенциран намерама државних органа да повећају порезе и доприносе за текућу годину. Планиране фискалне обавезе су биле у толикој мери енормне, да је буквално претила опасност за егзистенцију професије. Но, после првих решења о аконтационом разрезу пореза за 1996. годину, председник и секретар Управног одбора су заједно са колегама из Адвокатске коморе Србије ступили у непосредне преговоре с РУЈП у Београду, и са овлашћеним функционером госпођом Славицом Стефановић постигли релативно успешан договор о висини пореских обавеза и основе за разрезивање других доприноса.

Овај споразум о основицама за разрез пореза примењивао се у целој Републици, с малим варијацијама у појединим општинама, у зависности колико су поједине ООА успевале да код Подручних јединица Управе јавних прихода исходе повољнији третман.

Крајем 1996. године, приликом уговарања пореских обавеза за следећу, 1997. годину, адвокатура је још више била изложена опасности да се порези и доприноси енормно повећају, што је код нас оправдано изазвало нови револт. Уважавајући објективно тешку материјалну ситуацију у држави, без обзира на узрок таквог стања, адвокатура не би могла да поднесе било каква већа материјална терећења. Даљи преговори с РУЈП и Владом Републике Србије, резултирали су доношењем Уредбе о условима за продужење рока плаћања пореза и других јавних прихода у 1996. години (Службени гласник РС, број 46/96) и доношењем Закона о изменама и допунама Закона о акцизама и порезу на промет (Службени гласник РС, број 55/96).

Цитираном Уредбом је укинута обавеза плаћања камате од 0,4% дневно на доспеле обавезе по основу пореза и других јавних прихода, а одређена је каматна стопа од 0,2% дневно за обавезе доспеле после 25. 10. 1996. године. Камата наплаћена до ступања на снагу ове Уредбе признаје се као порески кредит за 1997. годину. Имали смо разлога за задовољство због овог успеха, али је одлука о каматној стопи од 0,2% оспорена, но Уставни суд још није донео одлуку поводом захтева за оцену уставности те одредбе.

Коначно, после дуготрајних и мукотрпних преговора, заједничка Комисија Адвокатске коморе Србије и Адвокатске коморе Војводине уверила је Владу Републике Србије да на пружање правне помоћи не треба да се плаћа порез на промет услуга, па је тако по Владином предлогу Народна скупштина Републике Србије донела Закон о изменама и допунама Закона о акцизама и порезу на промет, према којем се од 01. 01. 1997. године више не плаћа порез на промет услуга за адвокатску делатност. Дакле, извесно је да ће у текућој години материјалне обавезе из адвокатске делатности бити знатно мање.

Управни одбор Адвокатске коморе Војводине је благовремено реаговао на Предлог Закона о класификацији делатности и регистру јединица разврставања (Службени лист СРЈ, број 31/96), тако што је преко свог члана, г. Душана Бурчина, адвоката у Панчеву и посланика Савезне скупштине, поднет амандман на Предлог тог Закона у правцу да адвокатске услуге из подгрупе 74111 обухватају пружање правне помоћи с таксативним описом као што је већ предвиђено у Закону о адвокатури и у Предлогу Савезног закона о адвокатури. Ова интервенција је била неопходна, јер је први Предлог Закона о класификацији... предвиђао катастрофално решење, да би правну помоћ поред адвокатуре могла да пружају и друга лица.

Марта 1996. године Управни одбор Адвокатске коморе Војводине се обратио гувернеру Народне банке Југославије г. Драгославу Аврамовићу, за аутентично тумачење Одлуке о условима и начину плаћања готовим новцем (Сл. лист СРЈ, број 8/96. од 06. 02. 1996). Сматрали смо да ова Одлука не ограничава грабане и физичка лица која се баве приватном професионалном делатношћу, да слободно располажу готовим новцем, који имају на свом жиро-рачуну. Уважени гувернер је у међувремену смењен, па је изостао његов одговор и аутентично тумачење Одлуке.

Но убрзо после тога, члан Управног одбора АКВ, г. Јован Михајловић, адвокат у Зрењанину, поднео је Савезном уставном суду иницијативу за покретање поступка за оцену уставности и законитости одредбе тачке 1. Одлуке о условима и начину плаћања готовим новцем, али је Савезни уставни суд донео решење број У-55/96. од 29. 05. 1996. године којим није прихватио ту иницијативу. Нажалост, тако ће да буде све док се не изборимо да адвокатура као самостална и независна професија буде регулисана само у Савезном закону о адвокатури, а не да нас по републичким прописима, код утврђивања

одређених обавеза за адвокатуру, изједначавају с приватним предузетницима.

Поред горе поменутих залагања која су се односила на нормативну делатност везану за статус и материјални положај адвокатури, Управни одбор је током протекле године редовно вршио Статутом предвиђене дужности. Седнице Управног одбора су редовно одржаване, по правилу једном месечно, а у ванредним околностима и чешће.

Од маја 1995. године, закључно са фебруаром 1997. године, уписано је у Именик 164 адвоката, а у истом периоду брисано је из Именика 130 адвоката. Адвокатска комора Војводине на дан 01. 03. 1997. године има 1257 чланова и 150 адвокатских приправника. Прилив нових чланова је потпуно стабилизовао, тенденција пораста је нестала, а охрабрује чињеница да се чланство углавном попуњава из редова адвокатских приправника.

Адвокатска комора Војводине је учествовала у раду међународних организација чији је члан преко Савеза републичких и покрајинских комора Југославије. На Председничким разговорима у Бечу који су одржани од 15—17. 02. 1996. године, Комору су представљали председник Управног одбора г. Борђе Вебер, национални потпредседник Савеза у Међународној унији адвоката г. Имре Варади и секретар Управног одбора г. Светозар Добросављевић. Том приликом поднели смо реферат у вези основне теме Конференције „Адвокати без граница”, а такође смо остварили добре контакте с другим колегама, посебно из комора ранијих чланица Савеза адвокатских комора Југославије.

На Конгресу Међународне уније адвоката, који је одржан у Мадриду од 04—08. септембра 1996. године, АКВ су представљали председник Управног одбора г. Борђе Вебер и национални потпредседник у МУА, г. Имре Варади, који се посебно ангажовао у организовању једног семинара у Југославији, из програма и под покровитељством МУА, али нажалост то још није остварено.

У непосредним контактима с новоизабраним председником МУА, г. К. К. Венугопалом, адвокатом из Њу Делхија, успели смо да га заинтересујемо за прославу 75-годишњице АКВ која је одржана 05. октобра 1996. године у Новом Саду. Председник МУА, г. Венугопал се одазвао нашем позиву и својим присуством увећао Академију организовану поводом прославе 75-годишњице оснивања и рада Адвокатске коморе Војводине. Председник МУА је приликом посете упознао многе наше чланове, био је видно обрадован када се уверио у правничку културу наших колега и дао нам је многе комплименте за добру организацију рада Коморе. По повратку у Париз, у седиште МУА, председник нам је писмено изразио своју захвалност за дочек и боравак у Новом Саду, и охрабрио нас да издржимо у напорима да адвокатура остане самостална, слободна и независна професија. Такође је сугерисао да АКВ приступи у чланство МУА као органи-

зација, а колеге позвао да приступе у МУА као индивидуални чланови.

О самој прослави 75-годишњице оснивања и рада АКВ, на којој су уручене плакете са захвалницом угледним члановима Коморе, већ је писано у *Гласнику*, па тиме не треба посебно оптерећивати овај извештај.

Катедра АКВ је протекле године веома успешно организовала шест скупова:

У заједници с Катедром Матице српске 18. 01. 1996. године представљена је књига Јована Стерије Поповића *Природно право*. О тој књизи су говорили угледни научници проф. др Стеван Врачар, проф. др Гордана Вукадиновић, проф. др Данило Баста, проф. др Милијан Поповић и проф. др Љиљана Суботић.

У сарадњи са ООА у Врбасу, 25. 01. 1996. године у Врбасу су др Никола Воргић и проф. др Станко Пихлер поновили предавање о правним и етичким аспектима недостојности за наслеђивање у новом Закону о наслеђивању.

О књизи *Повеље слободних краљевских градова Новог Сада, Сомбора и Суботице*, аутора мр Славена Бачића, адвоката у Суботици, 04. 04. 1996. године говорили су проф. др Ранко Кончар, Димитрије Боаров, Слободан Бељански и мр Славен Бачић.

На тему „Избори — правила и последице”, 07. 09. 1996. године одржали су предавање проф. др Маријана Пајванчић и проф. др Владимир Гоати.

О радним верзијама Закона о уређењу судова и Закона о судијама, 05. 12. 1996. године говорили су Борђе Вебер и Слободан Бељански.

На тему „Да ли нам је потребан омбудсман”, 26. 12. 1996. године одржао је предавање проф. др Драган Милков, декан Правног факултета у Новом Саду.

Гласник АКВ је редовно излазио и објавио 12 бројева на укупно 536 страница. У седам наврата *Гласник* је био посвећен посебним темама:

- Недостојност за наслеђивање
- Вештачења
- Право и политика
- Криза правног система — криза правосуђа
- *Природно право* Јована Стерије Поповића
- 75 година Адвокатске коморе Војводине
- Декарт и право.

Објављено је 226 прилога, а од тога се 75 прилога тематски односи на адвокатуру. Остварена је сарадња са 49 аутора, од којих су 23 адвокати или адвокатски приправници, 10 професори, 3 доцента и 3 асистента са универзитета, 2 сарадника научних института, 6 из правосуђа и 2 из управе.

У току 1996. године *Гласник* је и по форми и по садржини испунио услове Министарства за науку и технологију за статус на-

учног часописа и уврштен је у евиденцију Центра за научне информације и рефералну делатност Народне библиотеке Србије, а обновио је и статус у „Dare data Bank” УНЕСКО центра у Паризу. *Гласник* се штампа у тиражу од 1500 примерака и уредно доставља сваком члану Коморе, као и одређеном броју претплатника.

Остали органи Коморе: дисциплински тужилац, Основни дисциплински суд, Виши дисциплински суд и Веће Адвокатске коморе Војводине, ажурно су вршили своје дужности.

Администрација Коморе је уредно обављала своје послове. Иако је чланство утростручено, те иако је било знатно више посла, број службеника администрације није повећаван. Успешном раду администрације допринела је биротехничка модернизација, обученост и агилност самих службеника.

Председник Управног одбора
Адвокатске коморе Војводине
Борбе Вебер

ЗАВРШНИ РАЧУН ЗА 1996. ГОДИНУ

ПРИХОДИ	ИЗВРШЕНО до 31. 12. 1996.	ПЛАНИРАНО за 1996.
Приходи од <i>Гласника</i>	5.736,80	9.600,00
Приходи од закупнине	2.872,50	9.000,00
Приходи од чланарине	503.653,00	528.000,00
Приходи од уписнине	104.500,00	115.000,00
Приходи од посмртнине	83.814,80	96.000,00
Остали приходи	20.225,50	20.000,00
УКУПНО:	720.802,60	777.600,00

РАСХОДИ

4000 утрош. основ. матер.	—	—
4002 утрош. мат. за текуће одржавање	13.027,37	4.000,00
4121 трошкови одржавања	399,15	5.000,00
4003 канцеларијски материјал	15.552,58	20.000,00
4010 електрична енергија	5.906,96	7.000,00
4011 грејање	7.916,41	9.000,00
4103 ПТТ услуге	19.806,16	15.000,00
4110 трошкови <i>Гласника</i>	20.765,23	26.000,00
4122 трошкови инвест. одржавања	630,00	1.000,00
4007 утрош. ост. матер.	11.328,05	—
4128 услуге одржавања	3.220,85	15.000,00
4150 трошкови штампања <i>Споменице</i>	13.575,00	—
4192 стручна литература	6.150,55	5.000,00
4193 трошкови стр. усав. семин.	27.224,45	15.000,00
4198 трошкови разних услуга	27.778,55	30.000,00
430 трошкови аморти. О.С.	64.152,40	30.000,00
438 трошкови рев. амортизације	37.657,45	—
719 трошкови рев. трај. капит.	—	—
4400 ауторски хонорари	19.815,60	15.000,00
4401 накнада за прив. послове	—	3.000,00

4403	дневнице	5.392,50	3.000,00
4404	дневнице, путни трошкови иностр.	30.474,00	16.000,00
4405	путни трошкови	28.266,10	15.000,00
4406	трошкови превоза радника	5.114,50	4.000,00
4407	топли оброк радника	9.886,70	9.000,00
4413	чистоћа и трошкови воде	3.875,39	2.500,00
4420	репрезентација	20.008,60	70.000,00
4430	премија осигурања	9.179,87	8.000,00
4440	регрес за ГО	1.750,00	3.000,00
4441	трошкови посмртнине	60.023,00	96.000,00
4443	дотације и друга хум. помоћ	25.560,74	20.000,00
4451	накнада за коришћење градског земљишта	467,35	1.500,00
4460	допринос на терет послодавца	29.963,97	26.000,00
4470	провизија СДК	3.925,08	3.000,00
4466	чланарина Савезу АКВ	3.000,00	16.000,00
4490	таксе	2.413,50	2.000,00
4700	укалкулисане бруто зараде	101.528,98	80.000,00
4220	средства за инвестиције	—	100.000,00
	нераспоређени расходи	—	102.600,00
УКУПНО:		635.737,04	777.600,00

Вишак прихода над расходима или НЕТО добит износи: **85.065,56**

Слободна средства на жиро-рачуну са 31. 12. 1996. износе: **33.806,05**

Готовина у благајни са 31. 12. 1996. износи: **0,00**

Орочена средства код Новосадске банке ДД Нови Сад: **50.000,00**

Пренос средстава у следећу годину износи: **83.806,05**

Секретар УО АКВ
Светозар Добросављев

Председник УО АКВ
Борђе Вебер

ФИНАНСИЈСКИ ПЛАН ЗА 1997. ГОДИНУ

ПРИХОДИ	ИЗВРШЕНО до 31. 12. 1996.	ПЛАНИРАНО за 1997.
Приходи од <i>Гласника</i>	5.736,80	10.000,00
Приходи од закупнине	2.872,50	10.000,00
Приходи од чланарине	503.653,00	648.500,00
Приходи од уписнине	104.500,00	200.000,00
Приходи од посмртнине	83.814,80	100.000,00
Остали приходи	20.225,50	10.000,00
УКУПНО:	720.802,60	978.500,00

РАСХОДИ

4000 утroph. основ. матер.	—	—
4002 утroph. мат. за текуће одржавање	13.027,37	15.000,00
4121 трошкови одржавања	399,15	6.000,00
4003 канцеларијски материјал	15.552,58	30.000,00
4010 електрична енергија	5.906,96	10.000,00
4011 грејање	7.916,41	10.000,00
4103 ПТТ услуге	19.806,16	25.000,00
4110 трошкови <i>Гласника</i>	20.765,23	35.000,00
4122 трошкови инвест. одржавања	630,00	2.000,00
4007 утroph. ост. матер.	11.328,05	15.000,00
4128 услуге одржавања	3.220,85	14.000,00
4150 трошкови штампања Споменице	13.575,00	—
4192 стручна литература	6.150,55	9.000,00
4193 трошкови стр. усав. семин.	27.224,45	35.000,00
4198 трошкови разних услуга	27.778,55	35.000,00
430 трошкови аморти. О.С.	64.152,40	—
438 трошкови рев. амортизације	37.657,45	—
4400 ауторски хонорари	19.815,60	25.000,00
4401 накнада за прив. послове	—	3.000,00
4403 дневнице	5.392,50	10.000,00

4404	дневнице, путни трошкови иностр.	30.474,00	40.000,00
4405	путни трошкови	28.266,10	35.000,00
4406	трошкови превоза радника	5.114,50	8.000,00
4407	топли оброк радника	9.886,70	18.000,00
4413	чистоћа и трошкови воде	3.875,39	5.000,00
4420	репрезентација	20.008,60	50.000,00
4430	премија осигурања	9.179,87	15.000,00
4440	регрес за ГО	1.750,00	3.500,00
4441	трошкови посмртнине	60.023,00	100.000,00
4443	дотације и друга хум. помоћ	25.560,74	30.000,00
4451	накнада за коришћење градског земљишта	467,35	2.000,00
4460	допринос на терет послод.	29.963,97	40.000,00
4470	провизија СДК	3.925,08	5.000,00
4466	чланарина Савезу АКВ	3.000,00	5.000,00
4490	таксе	2.413,50	3.000,00
4700	укалкулисане бруто зараде	101.528,98	140.000,00
4220	средства за инвестиције	—	200.000,00
	нераспоређени расходи	—	—
УКУПНО:		635.737,04	978.500,00

Секретар УО АКВ
Светозар Добросављевић

Председник УО АКВ
Борђе Вебер

Др Стјанко Пихлер
професор Правног факултета у Новом Саду

„LEX SPECIALIS” И ЗЛОУПОТРЕБА ПАРЛАМЕНТА*

„Власт која се ни на који начин не дели, постаје неизбежно апсолутистичка; а пошто је власт по својој природи опасна за оне који је врше, то је треба ограничити да би се могла без опасности вршити.”

1. Из принципа *поделе власћи* — чије порекло, значај и значење овде није потребно објашњавати — изводи се став, да је основни задатак *законодавне* власти да доноси *општија правила*. Законодавна власт и постоји *зато* да доноси опште правне норме у форми *закона*. Законом, као највишим правним актом, се у *правилу*, тј. редовно, тј. не без изузетка, доносе *општије* правне норме, које управо зато што су опште и апстрактне, тј. што се њима уређује неодређени број истородних правних ситуација, можемо сматрати „*изворима*” *права*. Из њих „извире”, „истиче” право, тј. правна снага којом се уређују конкретни случајеви из круга апстрактном нормом типизираних општих ситуација.

Од правила, да законодавна власт на апстрактан начин уређује неодређени број случајева законом, постоје *изузеци*, у којима законодавна власт *законом* уређује појединачан случај. У питању је тзв. *формалан закон*. Такав закон није општи правни акт у материјалном већ само у формалном смислу, тј. није „прави” закон. Пошто такав закон уређује појединачну ситуацију (случај) *појединачном* правном

* Рад примљен: 13. II 1997. — Рад је написан поводом Закона о проглашењу за коначне привремених резултата избора за одборнике скупштина општина и градова наведених у извештају мисије OEBS-а, Службени гласник Републике Србије, бр. 5 од 11. фебруара 1997.

нормом — што иначе у правилу чини управна и судска власт својим одлукама као појединачним правним актима (решењем, пресудом) — такав се закон може сматрати и назвати *појединачним* или *индивидуалним законом*. Он је индивидуалан јер индивидуализује однос који регулише. Његовим регулисањем такав закон се гаси, из таквог закона право више не „извире”, он више ништа даље не уређује нити може да уређује. Његова правна снага је истрошена у регулисању случаја на који се односи. Он није „прави” закон.

Два су основна облика тих тзв. индивидуалних закона (вид. на пример: С. Јовановић — *Држава*, I, Београд 1936, стр. 349—350), с обзиром на *разлоге* из којих се они доносе, а *ишме* и с обзиром на њихову *ојравданост* (легитимитет). Један је онај који се односи на „нерегулисану”, односно „правим” законом нерегулисану ситуацију, у случају кад *није могуће или није љрејоручљиво* постављати општа правила већ се препушта управној власти да она појединачно уреди такву ситуацију својим правним актом на основу принципа по којима та власт поступа, пре свега по принципу целисходности, *али се истовремено ишак не сме* (није целисходно) у конкретном случају препустити да га (или да га само) управна власт регулише. Због тога законодавна власт доноси индивидуалан закон, јер се рачуна да ће ова власт дати бољу процену целисходности у регулисању одговарајуће материје. Ту, дакле, уопште *нема* „правог” закона, али се, због своје изразите конкретности и непожељности да се материја регулисања у целини препусти управном органу, доноси индивидуалан закон (нпр. закон о буџету, закон о привредном препороду отаџбине и сл.). Такав индивидуалан закон *није специјалан закон*, јер насупрот њему *нема ошшшш*, у односу на који би он био специјалан. Али, будући да је индивидуалан — он је *формалан*.

Друга је ситуација *ишакве везана за целисходност*, за потребу индивидуалног регулисања, али у једном другом смислу и из једне друге потребе. Наиме, понекад је потребно да се неки случај *иосебно*, тј. *специјално индивидуално* регулише управо зато да *би се регулисао различитио* у односу на начин како је регулисана *ошшшш* ситуација, којој по свом роду или врсти припада. Нпр. ако би се паори у неколико војвођанских општина *законом* ослободили плаћања пореза због градоносних облака који су изазвали велике непогоде, или ако би се посебно уредило наслеђивање неке особе. У оваквим случајевима је реч о *lex specialis individualis* (formalis).

Међутим, није сваки *специјални закон* истовремено и *индивидуалан* (формалан). Сваки индивидуалан закон јесте формалан, али сваки специјални закон *није* индивидуалан (формалан). Занимљиво је да на ово разликовање теоретичари права не указују. Наиме, специјални закон може бити и „*љрави*” закон, тј. не индивидуалан, не формалан. Тако је онда кад се специјални закон не односи на један случај (индивидуалан) већ на ширу, апстрактно одређену групу или специјални тип (или подтип) случајева који су у целини регулисани на општи начин неким (општијим); разуме се, „правим” законом.

Зато и такав закон, мада специјалан, пошто је „прави” *јесте* „извор” права, јер садржи опште норме у предњем значењу. Оне су опште у односу на специјалну skupину случајева, али и специјалне у односу на закон и норме који регулишу на општи начин *циру* skupину случајева. Мада специјалан, он је закон и у формалном и у материјалном смислу. Он се такође доноси из истих начелних разлога (целисходности), само што се у овом случају целисходност односи на неодређени број *родних* случајева, а не само на један (нпр. закон којим би се специјално штитио лик, име и дело неког појединца на неодређено време и у свим случајевима повреда или угрожавања ових вредности, или ако би се законом мимо општих норми и под посебним условима или без општих услова давали посебни контингенти за увоз робе или неких роба групе заслужних грађана).

2. У контексту ове расправе занима нас *само* специјални индивидуалан закон, тј. *формални* закон који важи уз *ошћити*. Ако бисмо покушали да одредимо неку *начелну легијимацијску основу* формалних закона, што је у овом разговору врло важно, онда бисмо могли закључити следеће: док је у првој групи формалних закона (који *нису* специјални) основни смисао (и оправдање!) у томе, да ограничи могућу *произвољност ујравне власћи*, дотле *специјални формални* закон (*lex specialis individualis*) основни смисао (и оправдање!) има у томе да *ублажи велику крућост ошћитих правила* датих у општем закону. *Lex specialis* треба да општи закон учини еластичнијим, флексибилнијим, али ипак *мора* да се заснива на *основној идеји* општег закона. Он постоји *због* њега, а не *проиш* њега. Због тога се могу издвојити и два *начелна услова* за доношење специјалног закона: 1. да се рачуна на то да ће се њиме *ублажити крућост* општег закона и 2. да предмет (материја) регулисања специјалног и општег закона мора бити иста (истородна) — он мора бити „заједнички иментел” општег и специјалног закона.

3. За наш разговор је важно и питање *слободе парламенџа*, односно његовог *јравно* овлашћења да доноси законе, па и формалне. Тако се тврди, да ограничења у погледу доношења и формалног закона *нису јозијивнојравне* већ теоријске и легитимацијске природе. Позитивноправно, кажу, законодавна власт је *слободна*, што значи да би са формалноправне стране могла да доноси и бесмислене, аморалне, нелегитимне законе. Додуше она то мора да чини у границама уставом уређене *јроцедуре*, али нема *јравних* ограничења у погледу смисла и материје закона. Иначе не би била највиша власт. Штавише, и процедуру може мењати по својој вољи, нарочито ако исти парламент доноси устав односно законске норме са уставном снагом.

Ово наводимо због тога, што тим путем долазимо на врло ровит *јравни* терен у погледу могућности позитивноправно-формалне критике закона о којем расправљамо, а који нам је, одмах да кажемо, из низа разлога врло несимпатичан. Како га *јозијивнојравним* аргументима дезавуисати? И у односу на овај закон *нужно* је поћи од

методичког става, да је најпоузданији онај метод (правничке) критике, који настоји да пронађе најснажније аргументе, не (само) за тезу која критикује већ (и) за став који се критикује, који је предмет критике. У случају овог закона, неким коментаторима његовог предлога, који је с разлогом изазвао велику пажњу шире и правничке јавности, учинило се да је правни основ, правна могућност његова уверљива, да је правно сасвим коректан, тј. да нема никаквих начелних *правних* разлога да се напада сама његова могућност као правног акта. При томе су се неки од њих позивали и на велике правне ауторитете.

Искрено речено, овде смо у великој невољи, јер нам се намеће „чиста” правна логика. Ако је законодавна власт, како тврде и такви теоретичари какви су Х. Келзен, С. Јовановић и др. *суверена* у доношењу закона, онда, како закључује С. Јовановић, „законодавни органи нису везани законом, пошто моћу у свако време променити те законе које су они сами издали” и пошто „предмет закона *може бити све* што законодавни органи *нађу за умесно*”. Такво схватање необично сужава нашу *правну* аргументацију против овог крајње нецелисходног закона са становишта саме *идеје права* и могућности права у нашим приликама. Уз овакву логику остаје нам једино један *процесноправни* аргумент против овог закона. Он је везан за *иницијативу* да се овај закон донесе, тј. за поступак доношења закона, за начин увођења једне садржине у простор *предлога* закона.

Овакво „формално” поимање закона и његових могућности је ипак *уско*, односно не можемо се задовољити само „чистом” правном аргументацијом у критици закона, из које искључујемо идеју мотива, циља, целисходности и нарочито *усаглашености* закона са принципима права. Ту су заправо праве и *правне* основе за критику законодавне власти. У противном она би остала ван логичких могућности *правне* критике. И то су, итекако, *правна* питања јер су *питања права*. Правну критику закона не можемо свести само на његову „формалну” легалност већ и на легитимност. У противном би сам закон био ван простора „легалности”. Управо случај овог закона упозорава на опасност формално-догматског *као јединог*, ма колико иначе врло значајног схватања и тумачења права као таквог. Ако су се неки правници изјаснили да немају начелне примедбе „чисто” правне природе у односу на овај закон и при томе се радо позивају на *правне ауторитете* који такву могућност наводно допуштају, онда би се морали позивати и на поменута *ограничења* у коришћењу формалног закона који ти исти ауторитети из *начелних правних* разлога истичу. Другим речима, у оцени рада законодавне власти (доношења закона) нужно је повезати два поља размишљања која су, управо кад је у питању ова власт, међусобно тесно повезана: поље *легалности* као суверености и слободе ове власти са пољем *легитимности* као простором *одговорности* и *ограничења* баш због легалне слободе.

4. Ако се пође од таквог приступа у *јравној* и *јравничкој* критици овог закона, онда му се могу ставити многобројне примедбе. У питању је формални „специјални” закон који не испуњава ниједан од два поменута услова своје легитимности, па због тога, због прилика и међусобних фактичких односа власти у којима се „догодио” — практично представља *декрет* једне дефинитивно нелегитимне власти. Коначно се мора говорити и о њеној *нелегалности*. Наиме, овај „закон” не чини општи закон еластичнијим (нити, како ћемо видети, може да га чини), јер ни *разлог* његовог доношења нити његова *садржина* нису последица евентуално такве потребе, већ он долази из сасвим других разлога и потреба и то *ванјравне* природе. Никаких *јравних* разлога за доношење посебног закона овде није било. Изборни закон је морао и могао бити *јримењен* (одлукама управних и судских органа власти), а нико у моменту његове примене није истицао да је он крут и нецелисходан у било ком његовом фрагменту, у том смислу да би се евентуално иницирао специјални закон. Чак и у поодмаклој фази његовог изигравања и неприменивања, па и у моменту доношења „lex specialis-a”, постојали су коректни правни механизми његове примене (нпр. захтев за заштиту законитости). Мотив доношења „специјалног” закона није на линији афирмације права, већ напротив на путу *инорисања јрава*. С друге стране, *јредмет* регулisaња у „општем” изборном закону и у „специјалном” „закону” — *није исти*. „Специјални” нема исти предметни именитељ са општим. Због свега тога, овај „lex specialis” није *ни леиштиман* ни *лејалан*. Нелегитиман је јер је нецелисходан, а нелегалан јер нема правне комуникације са изборним законом, пошто „привремени резултати избора” који се „проглашавају за коначне” није предмет регулisaња општег закона. Из овог „закона” произилази, да *део* локалних избора који се у њему помињу није *ни добијен* на легалан начин, на основу важећег изборног закона, већ се део мандата „дарује”, чиме се потпуно ниподаштава и воља грађана изражена на локалним изборима и сам легалитет изборног поступка. Овај „lex specialis” не подупиरे „општи” изборни закон, већ га на против разара!

5. Право значење овог закона је на другој страни, због чега га никако не можемо и не смео игнорисати. Овде је у питању *ишеца злоујојреба јарламентиа*, законодавне власти, волшебено трагање за „институционалним” решењима када она могу служити да *јрикрију* претходне *злоујојребе влашти* и избегну или прикрију правну и политичку одговорност. Истовремено је злоупотребљена и правна логика, односно правна наука на начин да се докаже да је у праву *све мојуће*, а без вођења рачуна о легитимитету правничког посла и позива. Таква употреба и злоупотреба правне логике је *ојтворени цинизам*, који спречава право и правну науку на послушнички и инструментализовани дискурс. Последице могу бити врло велике и изузетно штетне, па и трајне. Тим путем бисмо, на крају, могли доћи у такву ситуацију да овај или неки будући, сличан овом, парламент

донесе и „lex specialis” по коме ниједан закон не важи уколико га нека власт ван парламента, ван законодавне власти, не прихвати да важи. Или да се, како је иначе све чешће у нашим неприликама, закон примењује само у границама воље неког субјекта на власти. Тиме бисмо дефинитивно „правно” могли да устоличимо тираниду или анархију.

Управо због опасности од овакве „правничке” еквилибристике, која нам се представља и у актуелном „lex specialis”, а која је у стању да злоупотреби и врхунске правне теоретичаре позивајући се на њих, и да, свodeћи право на голу форму, избаци из игре сваки „чисти” правни аргумент тако схваћен, у критици оваквог односа према праву морамо се вратити самој идеји *права*, а то значи и његовој легитимацији путем саме те идеје. А та идеја налаже, у нашем несрећном случају фамозног „lex specialis”, поред осталог, и следеће констатације и упозорења.

Пре свега, парламент као законодавна власт доиста мора бити *суверен*, тј. слободан у својим одлукама у односу на *друге власти*, као и у свом односу према законима које је *донео* и које нека друга власт треба да *примени*, а не да сам парламент, по налогу неке друге власти, „примењује” право доношењем формалног закона без икаквог правног смисла. У случају важећег изборног закона се, због тога, мора поставити питање зашто он у целини није примењен и ко је одговоран због чега није примењен.

Даље, парламент у правилу, јер зато и постоји, доноси „праве” законе, законе у материјалном и формалном смислу, а формалне посве изузетно и то из разлога који морају имати свој легитимитет у самом праву, у логици права, тј. бити смислени са становишта права као целине (система), а не конкретног интереса неке посебне и неконтролисане власти. Управо је та и таква власт спречила успостављање законитости у изборном поступку.

Коначно, све је очигледније да је у нашим приликама или неприликама *све инструментализовано* у негативном значењу тог појма, од стране власти која је и у овом случају доказала да је осиона и неразумна. Она за идеју права нема слуха. Већ дуже времена је постало свим грађанима очигледно да је, рецимо, инструментализована полиција као сегмент управног органа власти не у смислу заштите грађана већ актуелног режима власти, а потом смо се готово збунили када смо видели да је то учињено на неприкривен начин и са делом правосудја, које је иначе традиционално уживало релативно висок углед грађана. Сада је, ево, отворено инструментализован и парламент, народно представништво. Није то дакако први пут, али је то сада изведено са врло високим степеном дрскости. И то на примеру тако важног закона какав је изборни закон, на примеру тако значајне процедуре каква је изборна.

Из овог, надајмо се, морамо извести далекосежне закључке и као правници и грађани супротставити се таквој *пракси*. Као што држава није правна држава самим тим што има неко право, тако ни

сваки парламент није легитиман законодавни орган самим тим што доноси било какве законе и што их доноси на било какав начин. Ми смо дефинитивно дошли дотле, да више немамо ни толико легитиман парламент који би *бар лично* на неки орган највише државне власти и на неко истинско „народно представништво“, који зарад народа, грађана и њихових интереса и потреба доноси законе. Понашање његових садашњих чланова, у мери у којој се то може регистровати, све више указује на закључак да овај парламент о некој својој легитимацији изгледа и не размишља. Он и не покушава да се одупире *фактичкој власти* ван парламента, која сада злоупотребљава и такав парламент. Она све очигледније функционише *насиљем* као својим *принципом* и *осионошћу* и *сарказмом* као својим *маниром*. Таква власт не може имати легитимитет нити легалитет, па их не могу имати ни закони које доноси парламент чије је понашање потпуно одређено том влашћу. Ово је *метайправни проблем*. Ми више нисмо, и овако не можемо бити, у *просјору права*, па у таквој ситуацији свака правна аргументација губи смисао. Право можемо успоставити само супротстављајући се насиљу и моћи, јер само право по својој суштини, по својој идеји, *није* насиље и моћ, већ рационална и легитимна *регулација* насиља и моћи, свођење моћи која је присутна у праву у социјално дозвољене, потребне и зато легитимне окви-ре. Без тога нема институција, а без институција враћамо се у пећину. Избор нам је јасан, никад тако одређен и императиван. Или — или!

Јован Л. Јерковић
судија Врховног суда Војводине у пензији

РЕАЛНИ ТЕРЕТИ КАО ПРЕДМЕТ УПИСА У КАТАСТАР НЕПОКРЕТНОСТИ*

І. УВОД

Закон о изменама и допунама Закона о државном премеру и катастру и уписима права на непокретностима објављен у Службеном гласнику Републике Србије бр. 12 од 21. марта 1996. године (у даљем тексту: закон) доноси као најзначајнију новелу, што су детаљније и прецизније регулисана нека начелна решења из првобитног законског текста која се односе на предмет, основе и начине (врсте) уписа права на непокретностима (Глава III. Уписи права на непокретностима — чл. 58а до 58и).¹

Новелирање у овом делу закона учињено је у садашњим условима једином могућом методом — преузимањем појединих начелних правних правила из бив. Закона о земљишним књигама од 1. јула 1930. године (у даљем тексту: ЗЗК), као на пример оних из пар. 8. и 9. која регулишу предмет и врсте уписа и на којима се темељи одржавање још увек постојећег система земљишних књига (ст. 1. чл. 151. закона). Примена ових правних правила у судској пракси легализована је у смислу чл. 4. Закона о неважности правних прописа донесених пре 6. априла 1941. године итд. од 23. 10. 1946. године (Сл. л. ФНРЈ, бр. 86/46). Прихватањем овакве солуције законодавац је свакако имао у виду дугогодишње искуство устаљене судске праксе у примени правних правила земљишнокњижног права. Све то у циљу да се омогући што боље и ефикасније функционисање катастра не-

* Рад примљен: 30. V 1996.

¹ Критичка анализа и оцена катастарског начела уписа права изложена је у чланку истог аутора *Катастар непокретности као основна евиденција о непокретностима и правима на њима*, Гласник АК Војводине, бр. 12/95, на који се упућује.

покретности као јавне књиге, која представља у нашем правном систему основну евиденцију о непокретностима и правног режима на њима (ст. 1. чл. 4. закона).

Тако се сада поред искључиво стварних права на непокретностима (право својине, право реалне и персоналне службености, хипотека) у катастар непокретности уписују још и реални (стварни) терети, а као изузетак и одређена облигациона права која се односе на непокретности (ст. 1. чл. 58а). Несумњиво радикалну новину представља могућност да се у закону утврђеним случајевима уписује и држалац непокретности (ст. 2. чл. 58а у вези чл. 58з).

II. УПИС ПРАВА СТВАРНОГ ТЕРЕТА (РЕАЛНИ ТЕРЕТИ)

Институт права стварног терета није регулисан позитивним прописима, јер Закон о основним својинско-правним односима из 1980. године не садржи ни начелне одредбе за његово уређење, већ то у потпуности препушта републичкој легислативи (чл. 60) која је изостала. Опредељење савезног законодавца за такву солуцију узима као аргумент констатацију, да је републичким законом о наслеђивању детаљно регулисана службеност права плодоуживања имајући у виду и стварне терете код уговора о доживотном издржавању (Образложење предлога закона Скупштини СФРЈ, Београд, јуна 1979).

Стога за правилну оцену и схватање правне природе института реалног терета треба имати у виду мишљење правне теорије, а поготово постојеће правне ставове засноване на дугогодишњем искуству судске праксе у погледу дозвољености појединих појавних облика овог института у његовој практичној примени. Такав је приступ неопходан, јер се ради о правном институту који у суштини потиче још из поданичких аграрних односа феудалног карактера као облика економске експлоатације. Следствено томе, постојање реалних терета у садашњим друштвеним условима могуће је само под претпоставком да немају експлоататорски карактер и да су у друштвеном интересу.

Са гледишта правне теорије и судске праксе реални терети се могу дефинисати као уговором засновано такво стварно право на туђој непокретности (*onus reale*) које се јавља у разним облицима. Обично се састоји у обавези одређених периодичних давања титулару тог права од стране власника оптерећене непокретности, као што је периодично новчано давање (новчана рента) или у натури (потрошне ствари), затим у обављању одређених послова (обрађивање земљишта, орање, косидба). При томе непокретност оптерећена реалним теретом служи за обезбеђење благовременог извршавања тих уговорених периодичних давања. У праву стварног терета садржани су и одређени облигациони елементи који се огледају у томе, што се такво стварно право може заснивати на одређени рок или доживотно.

Полазећи од изложеног може се констатовати да у нашој пракси постоје реални терети, али као ретка појава. За њих је карактеристично да се конституишу само у корист одређеног лица и да се по правилу своде на новчана давања (новчану ренту) или евентуално на друге потрошне артикле у циљу издржавања неког лица. Реални терети у наведеном облику и обиму у складу су са нашим правним поретком и друштвеним интересом, па их у том погледу не би требало даље проширивати. Поготово, што би овај институт у облику уписаног права на доживотну ренту у катастар непокретности у садашњим условима могао корисно и ефикасно да послужи на пример када су у питању самохрана лица и нарочито на селу старачка домаћинства.

Сада закон изричито одређује да реални терети као имовинско право представљају предмет самосталног уписа у катастар непокретности (ст. 1. чл. 58а), па се тиме реални терети сврставају у категорију тзв. књижних права (пар. 4. и 9. бив. ЗЗК).² Међутим, ништа у закону није речено на који се начин уписују реални терети у катастар непокретности, а таква се констатација односи и на службености (стварне и личне), за које се само одређује да се као терети уписују у „Г” лист непокретности (ст. 2. чл. 58е у вези тач. 4. ст. 1. чл. 25). Тиме је у закону учињен недопустив пропуст због којег се у управној и судској пракси могу појавити одређени проблеми. Наиме, у земљишнокњижном праву постоји као веома важно начело специјалитета (пар. 10—14. бив. ЗЗК), које је изворно повезано са начелом уписа (формално начело), по коме се између осталог тражи да из предмета уписа мора бити видљива садржина и обим уписаног права. То посебно наглашено важи за службености, реалне терете и хипотеку. Стога давања (новчана и натурална) и чињења (услуге) које као обавеза проистичу из садржине реалних терета морају бити прецизно у специфицирано означена (квантитативно и квалитативно), јер само тако означена ова права могу бити предмет уписа у земљишне књиге (пар. 12. бив. ЗЗК). Како начело специјалитета безрезервно важи и за уписе права у катастар непокретности, то реални терети уписани само на приказани начин у катастар непокретности могу да имају правно дејство и према трећим лицима (*erga omnes*) од дана уписа (ст. 1. и 3. чл. 5. закона). Само у том случају упис права реалног терета обавезује првог и сваког следећег односно свакодобног власника реалним теретом оптерећене непокретности.

И поред тога што су сада по закону реални терети као имовинско право предмет самосталног уписа у катастар непокретности (ст. 1. чл. 58а), ипак закон у томе није доследан. Тако се реални терети уопште не спомињу као терети који се уписују у „Г” лист непокрет-

² У начелима земљишнокњижног права се говори о „књижном праву”, што је општи назив за права стечена уписом у земљишне књиге. Сада је тај термин у закону употребљен и за права стечена уписом у катастар непокретности, у чл. 106е ст. 1 — тужба за брисање уписа.

ности, него само службености (стварне и личне), заложно право (хипотека) и одређена облигациона права (ст. 2. чл. 58е). Овде је изостављање реалних терета из законског текста по свему судећи учињено намерно из разлога, што је законодавац очигледно поистовећено третирао реалне терете као службености, иако се ради о битно различитим правним институтима. То указује да је у закону испољено потпуно несхватање суштине правне природе реалних терета. Они се битно разликују од службености по томе, што обавезују на чињење (периодична давања) позитивног карактера, док је основна карактеристика права службености да не обавезују на активну радњу (чињење) већ једино на трпљење и пропуштање (*Servitus in faciendo consistere nequit*). Иако индиректно, на речену разлику већ је упућивало и правно правило из пар. 530. бив. АГЗ које гласи: „Сталне годишње ренте нису никакве личне службености, и могу се дакле по својој природи преносити на све последнике” (пар. 1284, 1285).³

С обзиром на изложене карактеристике стварних (реалних) терета указује се потреба, да се размотри и питање судбине тог имовинског права у случају ако њиме оптерећена непокретност буде изложена продаји у извршном поступку. Одговор је прецизирано садржан у одредби ст. 2. чл. 148. сада важећег Закона о извршном поступку из 1978. године (ЗИП), да се продајом непокретности не гасе стварни терети који су у земљишној књизи (катастру непокретности) уписани пре права заложних поверилаца и права на намирење повериоца на чији предлог је одређено извршење. Остали стварни терети се гасе продајом непокретности, ако између титулара тог права и купца није шта друго уговорено (ст. 3. истог члана). Питање накнаде за стварне терете који се гасе и начина како се она намирује из постигнуте продајне цене детаљно је регулисано одредбама чл. 171. и сл. ЗИП-а на које се упућује.

Без обзира што је изостала савезна и републичка легислатива у погледу регулисања института права стварног терета, ипак је могућност за постојање реалних терета у одређеним облицима била предвиђена у нашем позитивном праву — прописима о наслеђивању. Тако нови Закон о наслеђивању (ЗОН) из 1995. године објављен у Службеном гласнику Републике Србије, бр. 46 од 4. новембра 1995, исто као претходни савезни из 1955. године и републички из 1974. године, код наследноправног уговора о уступању и расподели имовине за живота предвиђа заснивање реалних терета. То се огледа у могућности, да уступилац (предак) за себе, или свог брачног друга или обоје, или за ког другог може на свим или неким уступљеним добрима уговорити доживотну ренту у стварима или новцу, доживотно издржавање или какву другу накнаду (чл. 188). Ако је уговорено неко од тих права стварног терета и уписано у катастар непокретности, онда тиме добија значај реалног терета са правним деј-

³ Аустријски грађански законик, превод др Драгољуб Аранђеловић, друго издање, Београд, 1921.

ством према трећим лицима (*erga omnes*). У случају да потомак уступаоца тим правом оптерећену непокретност отуђи односно пренесе на друго лице, онда оно постаје стварни дужник са обавезом периодичних давања овлашћеном лицу (титулару права стварног терета), али само из те оптерећене непокретности.

Међутим, код уговора о доживотном издржавању који се закључује под условима из чл. 194. и 195. ЗОН (писмена форма са овером судије — форма *ad solemnitatem* и одлагање преноса својине до смрти примаоца издржавања), очигледно је да овде прималац издржавања не прима никакву доживотну ренту из непокретности даваоца издржавања. Само у случају промењених околности постоји могућност да суд право примаоца издржавања преиначи у доживотну ренту (ст. 2. чл. 202. ЗОН). Пошто до своје смрти прималац издржавања задржава право својине на имовини означеној у уговору, он са том имовином може слободно да располаже па и да је отуђи уз накнаду или добродино. Да би се обезбедио од оваквих располагања „давалац издржавања може своје право из уговора обезбедити уписом у јавној књизи” (чл. 199. ЗОН), али у закону ништа није речено о каквој се врсти уписа ради. Свакако да укњижба и предбележба не долазе у обзир, пошто је право из уговора (захтев управљен на пренос својине) ограничено одложним роком који доспева даном смрти примаоца издржавања као преносиоца својине на непокретности. Стога постоји само могућност да се упис сматра забележбом постојања уговора о доживотном издржавању као правне чињенице. Сврха такве забележбе није само у искључењу савесности на страни трећих лица, јер она има и апсолутни карактер. Уколико треће лице стекне својину тих непокретности након што је давалац издржавања затражио забележбу, као нови власник не би се са успехом могао противити да се својина непокретности на даваоца издржавања пренесе у складу са уговором о доживотном издржавању (првенствени ред уписа — пар. 29. ст. 1. бив. ЗЗК и чл. 92 — катастар непокретности).

Према изложеном моделитет уговора о доживотном издржавању који је регулисан одредбама чл. 194. и 195. Закона о наслеђивању представља двострани теретни уговор алеаторног карактера, а не уговор о наслеђивању у смислу основа позивања на наслеђе после смрти оставиоца. Наследити се може само на основу закона и на основу завештања (тестаментa) — чл. 2. закона.

Цитиране одредбе Закона о наслеђивању не искључују да се и после ступања на снагу тог закона не би могао закључити уговор о доживотном издржавању, којим се један уговорач обавезује да доживотно издржава другог уговорача, или неко треће лице, а у коме истовремено други уговорач изјављује да му још за живота уступа у својину сву своју имовину или одређени део. Сматрамо да и такав уговор међу странкама важи, иако није оверен од судије у смислу чл. 195. ЗОН, уколико испуњава све остале потребне услове за важност уговора и јавни промет непокретности (писмени облик, овера потписа уговорача). Код таквог уговора давање доживотног издржа-

вања у одређеном облику (новчана или натурална рента и др.) представља реални терет, који уписан у јавну књигу (катастар непокретности) стиче стварноправно дејство. Стога је свакодобни власник те оптерећене непокретности стварни дужник за обавезу давања доживотног издржавања у уговореном облику овлашћеном лицу (примаоцу издржавања) као титулару права стварног терета.

На крају овог дела излагања треба још рећи да се реални терети осим уговором, могу засновати и одредбом последње воље. Тако завешталац остављајући у смислу ст. 1. чл. 141. ЗОН у корист неког лица испоруку (легат) издржавања, може и одредити да се то издржавање обезбеди из оставинске непокретности у облику реалног терета.

Миодрај Бисалов
адвокат у Новом Саду

ГОЛО ПРАВО (NUDUM IUS)*

I

Сведоци смо немилости правних норми у остваривању елементарних права која нам припадају по Уставу и законима.

Наступила је конфузија у примени Устава и закона у креацији дневне политике.

Положај правних и физичких лица са амбицијом да поштују Устав и законе доведен је до трагичног нивоа, а то значи да у многим животним ситуацијама правног савета у примени елементарних начела Устава и тумачења закона више нема.

Зато се морају поставити два кључна питања. Прво, да ли су томе допринели правници у нестручности, и друго, да ли је томе разлог тренутна политичка ситуација?

У том размишљању тешко је одговорити до које мере и у ком обиму је „голо право“ завладало у свим порама друштва.

Треба се замислити и одговорити на питање да ли је разлог таквог стања у друштву „несрећно разбијање СФРЈ“, „неоправдано уведене санкције“ или „достојанство“ државе у којој живимо и њена немоћ да присутно стање превазиђе.

Учили смо, а и данас генерације уче, да су извор права Устав и закони, али судска пракса доминира. Ако је ова констатација тачна, мора се озбиљно поставити питање до које мере морамо читати толике законе који се непрестано мењају у зависности од активности законодавних тела, без изгледа да се сагледају учесталости и оправданости ових промена.

* Рад примљен: 22. II 1997.

Нема закона без политике, а још мање политике без озбиљних закона и њихове доследне примене.

По питању примене права нема места чуђењу, постављању питања ефикасности рада државних органа, заштите елементарних грађанских права.

У циљу ажурности и ефикасности рада државних органа (судова и органа управе) нужно је елиминисати страх од непознавања права које постаје за све нас све већа непознаница. Ако се право све више отуђује од људи који га непосредно примењују, питање је у којој мери оно може бити блиско правним и физичким лицима која у њему живе и која треба по њему да се понашају.

Још је Платон у свом ремек-делу политичке филозофије *Закони* спознао да закони нису сами себи циљ, а крајњи циљ доношења закона су врлине, тј. највиша добра, а да би се постигле врлине неопходно је добро законодавство и његово добро функционисање. Ради тога циља се закони доносе, а главни услов је да држава има неколико основних обележја, да буде *слободна*, да буде *заснована на разборитости и уједињена*.

Полазећи од тог модела размислимо да ли је наша држава *слободна*?

Данас је наша држава опасана тзв. спољним зидом санкција, и живимо у својеврсној светској изолацији, а и унутрашњој. Да ли у том окружењу држава може бити слободна?

Наша држава није заснована на разборитости. Изражени и супротстављени ставови политичких партија имају за последицу доношење закона који су искључива воља партије на власти. Не постоји политички дијалог, па добри и корисни законски предлози се не прихватају из необјашњиве бојазни да би прихватањем доброг законског решења опозиције представљало атак на програм владајуће партије. У таквом политичком миљеу, тешко се може бранити и тврдити да постоји разборитост у законодавној процедури и политици.

Због укупне политичке ситуације на страначкој подељености подељен је и народ. Подељен и збуњен дневним догађајима који неминовно слабе државу. Одлаже се решавање крупних економских питања развоја државе. Централизација државе је узела толико маха да се питања која су од значаја само за поједине средине решавају искључиво у центрима политичке моћи. Када нема разборитости у политици, морамо живети у разједињеној држави.

II

Значајан број слобода, права и дужности човека и грађанина из Главе II Устава Републике Србије представљају „голо право” или гарантовано право државе које у пракси не постоји или држава нема моћи да га обезбеди.

Чланом 11. Устава Републике Србије прописано је да су слободе и права човека и грађанина ограничени само једнаким слободама и правима других, и кад је то Уставом утврђено. Ово уставно право држава обезбеђује свим грађанима под једнаким условима.

Да ли то држава обезбеђује? Многи више нису једнаки, што је у зависности од политичке припадности, а самим тим и позиције у држави и друштву. Бројни су примери нарушавања овог начела, па и ако дође до промене политичких снага у држави присутна је опасност да владајућа странка настави са овом праксом. Таква политика не би имала краја, па се озбиљно доводи у питање ко ће бити тај да стане у заштиту овог Уставног начела или ће оно и даље остати „голо право”.

Члан 13. Устава обезбеђује грађанима једнака права и дужности и једнаку заштиту пред државним и другим организацијама без обзира на расу, пол, рабање или које лично својство. Међутим, сведоци смо свакодневног кршења овог уставног начела и то баш од стране државних органа који су најпозванији и најодговорнији да ову заштиту грађана обезбеде. Разлог таквог стања лежи у индивидуалистичким прохтевима владајуће партије са амбицијом наставка једног превазиђеног једнопартијског континуитета.

Живот и слобода човека су неприкосновени (чл. 14. и 15. Устава).

Да ли су данас ове основне слободе и права човека и грађанина довољно заштићене?

Присутни смо бруталним убиствима на улици, у стану, у ресторану, у аутомобилу. Информације које се добијају да су то случајеви обрачуна мафије, или неког подземља нису довољна утеха за грађанина, а нарочито ако починиоци не могу бити откривени и приведени правди.

Живот човека није заштићен.

Слобода човека је много шира од оне из чл. 15. Устава, а што се и остварује разрадом у другим члановима II Главе Устава Републике Србије.

Није амбиција овог текста да се појединачно разрађују уставна права и слободе човека и грађанина из II Главе Устава Републике Србије, већ само да се отворе поједина питања у вези обезбеђења заштите тих права.

Данас смо сведоци кршења бирачког права на локалним изборима, што је изазвало масовно незадовољство грађана и опозиционих партија. У заштити тог права данима трају протести незадовољства, али је присутно и насиље државне власти и арбитража званичних међународних институција да се спорови превазиђу. Власт признаје одређене пропусте у признавању изборних резултата, али је то мало ако се елементарна права грађана које гарантује Устав не заштите, а за оне који су та права злоупотребили не предузму законске мере.

Јасно је да појединац према државној власти има не само дужности већ и права, али непоштовањем уставних права о којима је

било речи појединац постаје *йоданик*, а не *грађанин*. Како онда можемо говорити о грађанском концепту Устава Републике Србије.

III

Држава има овлашћења да доноси законе, али још већу обавезу да законе спроводи.

Закони постоје, али се не примењују. Памет постоји, али је бескорисна, лоцирана на маргине друштва и коначно непотребна, посматрајући односе снага у друштву у којем живимо. Може се схватити оправданост и „нужност” таквог стања, али морамо признати да у том амбијенту тешко можемо живети, тешко схватити било каква правна оправдања од многих уважених правника у које више немамо поверења.

Ако је право позвано да спречи сукобе између разних воља, сведоци смо да је данас наше право које се примењује у функцији провоцирања сукоба које од случаја до случаја појачава или смањује.

То је „*Nudum ius*”.

Владимир Миљевић
адвокат у Београду

ШТРАЈК АДВОКАТА: ЗА ИЛИ ПРОТИВ?*

У Гласнику Адвокатске коморе Војводине бр. 11/96. објављен је чланак господина Слободана Бељанског посвећен деликатној теми штрајка адвоката под насловом *Штрајк адвоката — средство притиска или самодеструкције*.

Како се београдска адвокатура у овом часу поново налази у штрајку, као израз подршке оним снагама које се боре за поштовање изборне воље грађана од 17. новембра 1996. године, сматрам корисним да се упустим у колегијалну полемику са аутором горе цитираног чланка и понудим аргументе који начелно подржавају штрајк адвоката као средство протеста.

Пре свега, ваљало би се подсетити које разлоге колега Бељански наводи против штрајка: ускраћивање адвокатске помоћи грађанима макар и за кратак период сматра неприхватљивим, адвокатура није егзистенцијално угрожена, опструкција правосуђа неће допринети његовом бољем раду, стање у адвокатури није много боље него у правосуђу, за штрајк адвоката нема подршке и разумевања у јавности, један од захтева адвоката је био и доношење закона са ретроактивним дејством, нису искоришћена сва правна средства да би се поправило стање у друштву, па и у адвокатури.

Два протеста која је иницирала београдска адвокатура уследила су након више безуспешних обраћања надлежним органима да се фискална политика усклади са материјалним положајем адвокатуре, посебно београдске, која је, по свему судећи, била највише и оптерећена пореским и другим обавезама у 1996. години. Са задовољством смо констатовали да су адвокати Новог Сада и неких других

* Рад примљен 11. II 1997. — Аутор је члан Иницијативног одбора за спровођење протеста адвоката Београда.

градова Војводине успели да постигну договор са пореским властима. Зато је, донекле, и разумљива њихова одлука да се не придруже протесту адвоката Србије и да нам пруже само уздржану подршку.

Захтеви адвоката су у првој фази протеста били тако формулисани да скрену пажњу државним органима на горуће проблеме, док су у другој фази усклађивани са законским могућностима. Потекле су и неке иницијативе за измене закона. Тако је Законом о изменама закона о акцизама и порезу на промет (објављеним у Службеном гласнику РС, 55/96. од 31. децембра 1996. године) за адвокате укинута обавеза плаћања пореза на промет. Може се слободно рећи да је у току протеста адвокатура допринела да се крајем прошле године Законом о изменама и допунама закона о порезу на доходак грађана („СГ РС”, бр. 54/96. од 26. 12. 1996. године) камата за неблаговремено плаћене обавезе смањи са 0,4 на 0,2 одсто дневно. Обустављени су упади финансијске полиције у адвокатске канцеларије и принудне наплате пореза и доприноса. Наравно, остала су још многа нерешена питања која ће у преговорима са државом бити ове године на дневном реду.

Чињеница је да сваки штрајк подразумева наношење штете, како онима који штрајкују, тако и онима који су корисници њихових услуга. Тако, на пример, када штрајкују лекари, најпогођенији су пацијенти, када штрајкују просветни радници, трпе ђаци, када штрајкују адвокати, оштећене су странке, јер им се рочишта одлажу, а погођени су и сами адвокати, јер не могу у периоду штрајка одлазити на суђења и за то наплаћивати хонорар. Када штрајкују радници, опада производња. Није, дакле, спорно да свака обустава рада подразумева наступање штете. Међутим, ствар је процене професионалне асоцијације која се одлучује у датом тренутку за штрајк, да ли прети већа штета од обуставе рада или од неизражавања протеста на тако драстичан начин. Свака разумна одлука о ступању у штрајк се доноси онда када већина заинтересованих процени да штрајк може да створи претпоставке за дугорочније уступке државе који ће насталу штету анулирати, створити предуслове за рад под нормалним условима и свима донети кроз извесно време корист. Дакле, о самодеструкцији не може бити реч, јер одлуке о ступању у штрајк доноси скупштина; а након брижљиве анализе свих разлога „pro et contra”. Адвокатске коморе Србије и Београда су се у више наврата обраћале државним органима, посебно Републичкој управи јавних прихода са молбом да се изађе у сусрет захтевима адвокатуре. До ступања адвоката у штрајк, непосредних контаката скоро да није ни било. После два штрајка, контакти су постали чак учестали, па се надамо да ће тако бити и убудуће, али без протеста и обуставе рада.

Колега Бељански се искрено залаже за то да адвокатура у свим условима сачува достојанство. Али, да ли се може бити у свему и увек достојанствен, па чак и онда када си доведен у безизлазну ситуацију? Коришћење правних средстава има смисла само ако држава није глува за постављене захтеве и под условом да њене институције

уопште нормално функционишу. Када ти услови нису испуњени, морају се користити сви облици протеста.

Адвокатуру је заплуснула криза морала и чињеница је да јавност нема много разумевања за њене проблеме. То је разлог више за искрене приврженике ове професије да се боре за више етике у њеним редовима, јер ће се само тако и јавност, кад тад придобити. Али, ова настојања неће имати смисла, нити произвести очекиване ефекте уколико се не побољша статус адвокатури у друштву. А за то је партнер број један држава која је настојала педесет година да одгаји адвокатуру која би остала вечито непунолетна, и као таква безопасна за режим. Крајње је време да се изборимо и за бољу државу и за бољу адвокатуру. А да ли се то може постићи само дијалогом и без протеста, одговор је, нажалост, не.

Најновији догађаји показују да у кризним временима адвокатура мора да буде у првим редовима, без чекања да се ствари одвијају саме од себе. Адвокатура је позвана да, не мешајући се у међустраничку борбу, реагује и онда када су угрожена темељна начела морала једног друштва и грубо нарушени уставност и законитост.

Закључак о улози адвокатури у деструкцији државних органа и самодеструкцији је крајње проблематичан. Наиме, изражени протест неће довести до деструкције државних органа уколико је стање у држави у основи здраво и стабилно. У супротном, саучесништво у отклањању болесног ткива у друштву се не може негативно квалификовати. О самодеструкцији адвокатског позива нема говора, јер у овом тренутку пут за оздрављење адвокатури је управо протест. Неизражавање протеста у овим временима би био сигуран пут ка самоуништењу професије која је угрожена од свих чинилаца државе, једнако као и други позиви, па и сами грађани.

Александар Фатић: „У ТРАГАЊУ ЗА КОНВЕНЦИЈОМ: О ЈЕДНОЈ ФИЛОЗОФСКОЈ ТЕОРИЈИ ЗАВЕРЕ”*

Београд, Inter YU PRESS, 1995.

1. Једна од основних разлика између филозофског и научног приступа у истраживању значења огледа се у ширини подручја њиховог интересовања: већина филозофа питање значења разматра у уској вези са људским језиком, док је за семиологе овакво сужавање наведене проблематике недопустиво, будући да се језички знаци као носиоци значења не могу изједначавати са знацима уопште.

Исто тако семиолози истичу да сваки знак има три димензије или аспекта: план израза, план садржаја и план значења. План израза је она компонента знака која се остварује у некој материји; план садржаја представља аспект знака на који је пресликан означени феномен, док се значење своди на процес успостављања релације између знака и појаве у објективној стварности, која је њиме означена.

Пошто је значење динамички процес који проистиче из симболичке праксе, оправдано се указује на чињеницу да је његово приказивање немогуће без укључивања човека који је носилац те праксе, при чему сваки пошљалац или прималац поруке, повезујући означени феномен са знаком, тј. обликујући његово значење, не успоставља ову везу само на основу рационалних сазнања и представа него и на подлози ирационалних, односно вољних и емоционалних елемената своје личности.¹

Што се тиче филозофа, они су најчешће склони да поистовете план садржине и план значења, односно значење и појам, што је сасвим и разумљиво ако се има у виду да је филозофско расуђивање превасходно рационална делатност.

У том контексту, могли бисмо да се сагласимо са аутором књиге *У трагању за конвенцијом* да данас „нема смисла говорити о разлици између науке и филозофије у традиционалном смислу већ треба трагати за оним елементима који представљају њихове заједничке елементе и координате” (в. Увод). Ово своје схватање аутор веома успешно и доследно спроводи у свих девет чланака обједињених у поменутој књизи, од којих су неки већ објављени у стручним часописима или јавно саопштени на одговарајућим међународним скуповима. Штавише, и кад пише ускостручно и уз уважавање

* Рад примљен: 22. VII 1996.

¹ Види књигу Д. Шкиљана: *У позадини знака*, Загреб, Школска књига, 1985, Библиотека „Сувремена мисао”.

ригорозних научно-стручних стандарда, ауторове поставке имају изразито филозофско обележје.

Ако је тачно становиште да је филозофија, по својој природи и суштини, изразито надискуствена (неискуствена) дисциплина, онда методолошки приступ којим се она служи у својим истраживањима може бити двојак:

1) или се узима да је карактер предмета којим се филозофија бави исти онакав какав је дат у искуству, тј. да је свет по себи („Ding an sich”) идентичан са светом за нас;

2) или се, пак, сматра да се филозофски ставови сасвим разликују од научних (одн. стручних) ставова (исказа) који су, по природи ствари, увек и обавезно, непосредно или бар посредно, утемељени на искуству, односно подразумевају одговарајући контакт са објектом проучавања.

Прва врста филозофског мишљења, у ствари, не додаје ништа емпиријским сазнањима већ само потврђује и њихову надискуствену природу, док друга врста филозофског расуђивања о свету тврди нешто што није засновано на искуству, што се разликује од оног о чему говори искуство, па се такав спекулативни облик филозофирања може назвати позитивним методолошким приступом, за разлику од претходног тзв. негативног прилаза који се, управо због своје емпиријске заснованости, стално излаже опасности да престане да буде филозофија и да се претвори у одговарајућу искуствену дисциплину.

У вези с тим, мора се нагласити да се, заправо, прва одлика радова обједињених у књизи *У истраживању за конвенцијом* састоји у томе што је аутору пошло за руком да спретно избегне наведену опасност и да читалачкој публици уместо позитивистичког понуди једно *par excellence* филозофско штиво у најбољем смислу тог израза.

Ближе речено, користећи конструктивно и критички савремена достигнућа и резултате у области језичке прагматике, аутор је, без сумње, успео да превазиђе објективно условљене ограничености искуствено-научних сазнања и да рационалном и убедљивом аргументацијом докаже одређене тезе, са којима се можда не морамо увек сложити, али које је неоспорно веома тешко ако не и немогуће оповргнути без одговарајуће темељне контрааргументације, и то под претпоставком да се до такве контрааргументације уопште досегне.

2. Друга основна врлина књиге *У истраживању за конвенцијом* јесте њен надахнути полемички карактер, али и високопрофесионални респект према сабеседницима у успостављеном дијалогу чија се гледишта као неисправна критикују и оповргавају. Аутор неоспорно показује завидно мајсторство кад год ваља спојити информацију и критику; он исцрпно обавештава читаоца о свим актуелним и релевантним питањима и ставовима везаним за језичку прагматику, који заокупљају модерну филозофску мисао и уједно уверљиво и аргументовано оповргава она становишта о интерпретацији која сматра погрешним, чак фаталним по укупан напор савремених филозофских посленика да се допринесе развоју семантике као универзалног филозофског истраживања чији резултати могу бити успешно примењени ради решавања постојећих проблема у било којој области од интереса за филозофију.

У вредност ауторових написа треба убројати и његову умешност да у облику фрагментарних излагања сагледа и презентира суштину одређених темељних филозофских проблема као што је нпр. питање односа између онтологије и семантике. Управо овде се показује као исправна наведена теза о универзалној природи семантике, односно ауторова тврдња да су семан-

тичка истраживања користан алат (оруђе) за решавање појединих проблема које је немогуће на други начин решити. Примера ради, Аристотел и читава плејада каснијих мислилаца нису били у стању да објасне по чему се формални појмови који се истражују у онтологији разликују од других појмова и тек је, чини се позивањем на формалну семантику пружена могућност да се ова разлика учини разумљивом. Отклонивши, дакле, наизглед нерешиве тешкоће са којима се непрекидно суочавала онтологија формална семантика је, по свему судећи, стекла право да постави захтев да се прогласи њеном легитимном наследницом.²

Заступници језичкоаналитичке филозофије стога и сматрају да онтологија налази саму себе једино у формалној семантици чију је програмску скицу дао Доналд Дејвидсон у својим радовима *Truth and Meaning* и *Semantics for Natural Languages*, чија многа погрешна и контрапродуктивна схватања аутор иначе, с правом, подвргава радикалној критици, а посебно његове нихилистичке ставове у односу на конвенцију као исходиште семантике и на језик уопште.

3. Будући да је проблем интерпретације један од централних проблема савремене филозофије, аутор се у својим написима углавном усредсређује на проучавање отворених питања језичке прагматике чија је основна преокупација комуницирање, тј. одашиљање и пријем порука и сагледавање начина на којима се тај процес испољава на нивоу језика.

Према познатом немачком филозофу Гадамеру, који следи у том погледу Хајдегера и Колингудова схватања, било коју изјаву или текст можемо правилно разумети само онда ако реконструишемо питање на које односна изјава или текст даје одговор.

У том смислу мишљења смо да контекст комуникације обухвата две кључне компоненте — једну објективну, на пример, оличену нпр. у писаном тексту, посматраном у својству апстрактног записа неке друштвене ситуације и другу субјективну и променљиву, којом се омогућује да се прави смисао (значење) текста оформи, провери и потврди тек у фази његовог пријема од стране адресата.

Ова друга компонента састоји се, у ствари, од опредељења и ставова адресата заснованих на њиховом претходно стеченом одговарајућем знању и искуству, помоћу којих приступају актуелизацији смисла и апликацији порука. У узајамном деловању ове две компоненте обликује се процес рецепције, тј. саопштавање и разумевање порука, који се може изразити у форми релације „саопштење—прималац” или „проблем—решење”, односно „питање—одговор”.

Можда је штета што аутор књиге *У итрајању за конвенцијом* није посветио дужну пажњу и разматрању проблема интерпретације са изложеног становишта које заступају немачки мислиоци, али то, наравно, нипошто не умањује вредност његових аналитичких расуђивања утемељених на убедљивим исправним разлозима, која се одликују, пре свега, изванредним познавањем савремене англосаксонске литературе. Штавише, усуђујемо се да, без претеривања, кажемо да ауторови написи имају, с обзиром на наше прилике, готово пионирски карактер, јер је о семантичкој проблематици, тачније речено о језичкој прагматици у нас веома мало и уопштено писано, без дубљег

² Види ближе о томе у предавањима Е. Tugendhat-а објављеним под називом: *Језичкоаналитичка филозофија*, Библиотека „Логос”, „Веселин Маслеша”, Сарајево, 1990. године.

улажења у фундаменталне проблеме. У томе се и састоји, по нашем мишљењу, главна врлина ових написа који инспиришу читаоца на размишљање и даље, продубљено истраживање језичке прагматике ради осветљавања категорије интерпретације из различитих углова посматрања.

Аутор А. Фатић није непознат домаћој филозофској јавности, јер јој се већ представио са неколико занимљивих и студиозних прилога, а у издању НИУ „Службени лист СРЈ” из Београда прошле године изашла је из штампе његова инспиративна монографија *Казна као метафора*.

На основу свега изнетог, и ово остварење А. Фатића, под називом *У игрању за конвенцијом: О једној филозофској теорији завере* заслужује да се, као вредан допринос домаћој филозофској литератури, најтоплије препоручи филозофским посленицима, језичким стручњацима и заинтересованим читаоцима.

Др Зоран Јелић

ХРОНИКА

НОВИ САД, 4. фебруар 1997. — У присуству више од две стотине адвоката, *Скупштина Адвокатске коморе Војводине* је на ванредном заседању, са само 4 уздржана а без иједног гласа против, усвојила одлуку о неприступању адвоката на рочишта пред судове и друге државне органе почев од 4. II 1997. године, све док надлежне државне институције, у складу са препорукама комисије OEBS, не признају изборне резултате за локалне органе власти на изборима одржаним 17. XI 1996. године (одлука је у целости објављена у *Гласнику* бр. 1—2/97. на стр. 3 и 4). Скупштина је дала подршку Адвокатској комори Београда и другим основним адвокатским коморама које изражавају протест неприступањем пред државне органе, као и студентима у протесту Београдског и Новосадског универзитета.

Радно председништво Скупштине чинили су г. Миодраг Бисалов (председник), гђица Гордана Примовић, адвокат у Новом Саду, г. Јован Секел, адвокат у Зрењанину, г. Боровој Ђурчин, адвокат у Панчеву, и г. Борђе Мисиркић, адвокат у Руми. У расправи су учествовали: адвокати из Новог Сада, г. Борђе Вебер, гђа Вера Узелац, г. Слободан Бељански, г. Томислав Милић, г. Светозар Добросављевић, г. Милан Добросављевић, г. Радивој Давидовац, г. Александар Грчки, г. Милош Грујић, г. Данко Укропина, г. мр Војислав Попадић, г. Душан Ивковић и г. Лазар Радојчић, као и г. Миодраг Секулић, адвокат у Сомбору, г. Јован Секел, адвокат у Зрењанину, г. Милан Миковић, адвокат у Панчеву, г. Марјан Илић, адвокат у Инђији и г. Владимир Милић, адвокат у Сремској Митровици.

* * *

НОВИ САД, 5. фебруар 1997. — *Колеџијум судија Ојштинској суда у Новом Саду*, незадовољан статусом судија у друштву, материјалним положајем судија и свих запослених у суду и условима рада у суду, упутио је председнику Владе Републике Србије, г. Мирку Марјановићу, захтев да од Народне скупштине што пре затражи стављање на дневни ред питања која се тичу решавања проблема у судовима. У захтеву се истиче потреба доследног реализовања принципа независности судске од извршне и законодавне власти, указује на узроке недовољне ефикасности, стручности и мотивисаности у судовима и упозорава на оправдано незадовољство адвоката и странака спошћу суда и недовољном припремљеношћу судија за рад.

* * *

БЕОГРАД, 6. фебруар 1997. — *Први Ојштински суд у Београду* донео је пресуду З. П. бр. 83/97. којом уважава тужбу политичке организације „Заједно” и, прихватајући извештај комисије OEBS као нови доказ, дозвољава понављање поступка, окончаног својом пресудом З. П. бр. 3031/96. од 23. XI

1996. године, ту пресуду ставља ван снаге и одбија жалбу СПС изјављену против решења Градске изборне комисије од 19. XI 1996. године.

* * *

БЕЧ, 6—8. фебруар 1997. — Тема XXV јубиларних *Адвокатских председничких разговора у Бечу* била је „Подмладак у адвокатури”. Иако је одлуком Председништва Савеза адвокатских комора Југославије одређен да на овим разговорима представља југословенску адвокатуру, председник Управног одбора АКВ, г. Борђе Вебер није отпутовао у Беч због Ванредне скупштине АКВ и ванредне ситуације изазване одлуком о обустави рада адвоката.

* * *

НОВИ САД, 7. фебруар 1997. — Председник Управног одбора Адвокатске коморе Војводине, г. Борђе Вебер, примио је делегацију *Кризној штаба студентској прошлости Правној факултету у Новом Саду* и у име адвоката понудио им моралну, правну и материјалну подршку.

* * *

БЕОГРАД, 11. фебруар 1997. — На иницијативу председника Србије, изражену у писму које је упутио 4. II 1997. године председнику Владе, Народна скупштина Републике Србије донела је *Закон о пројашењу за коначне привремених резултата избора за одборнике скупштина општина и градова наведених у извештају комисије OEBS* (Сл. гл. РС, бр. 5/97. од 11. II 1997). У делу стручне јавности Закон је оцењен као правно погрешан пут за излазак из изборне кризе и као опасан преседан у инструментализовању парламента.

* * *

НОВИ САД, 12. фебруар 1997. — Након доношења и ступања на снагу специјалног Закона о изборима, којим је испуњен основни захтев Ванредне скупштине Адвокатске коморе Војводине, *Управни одбор Адвокатске коморе Војводине* донео је одлуку да се, почев од 13. II 1997. године, привремено обустави протест започет 4. II 1997. године, неприступањем пред судове и друге државне органе.

* * *

НОВИ САД, 13. фебруар 1997. — Први овогодишњи скуп на *Катедри Адвокатске коморе Војводине* био је посвећен теми: „Протести 1996—1997. и Специјални закон о признавању резултата избора”. У расправи су учествовали: адвокати г. Борђе Вебер, г. Слободан Бељански, г. Светозар Добросављев, г. Мирко Борјановић, г. Милош Грујић, г. Мирослав Пушин, г. Владимир Хоровиц, г. Стеван Рончевић, проф. др Станко Пихлер, и студенти Правног факултета у Новом Саду г. Небојша Пантелић, г. Томислав Шунка, г. Игор Сињери и г. Драгомир Којић.

* * *

НОВИ САД, 20. фебруар 1997. — На *Катедри Адвокатске коморе Војводине* расправљало се о теми: „Успех или неуспех протеста 1996—1997”. У расправи су учествовали адвокати гђица Радмила Томић, г. Милош Грујић, г. Миливој Каћански, г. Томислав Милић, г. Миодраг Бисалов, г. Светозар Добросављев, г. Зоран Ивановић и г. Слободан Бељански, као и више студената Правног факултета у Новом Саду.

* * *

БЕОГРАД, 21. фебруар 1997. — У Службеном гласнику РС, бр. 8/97, објављена је одлука *Уставног суда Републике Србије* У бр. 113/95. од 26. XII 1996. године, којом се, на предлог Јавног водопривредног предузећа „Дунав” из Новог Сада, између осталог утврђује да чл. 12. Тарифе о наградама и накнади трошкова за рад адвоката у Војводини из 1995. године и одговарајућа одредба Тарифе из 1994. године, нису у сагласности са чл. 121. Устава Републике Србије. Уставни суд је оценио да одредба која овлашћује адвоката да примени Тарифу која је на снази у време наплате награде и трошкова има повратно дејство.

* * *

БЕОГРАД, 28. фебруар 1997. — Адвокатска комора Србије обележила је *Дан адвоката Србије* свечаном седницом Управног одбора, доделом повеља, промоцијом бр. 1/97. часописа *Бранич* и промоцијом књиге адвоката мр Светислава Вуковића *Убиство и бранилац у кривичном поступку*.

Насе Младеновски
адвокат у Сремској Митровици

НЕКИ ПРОБЛЕМИ У ВЕЗИ СА ОПОРЕЗИВАЊЕМ*

Законом о порезу на доходак грађана прописано је: да порез на доходак плаћају она лица која остварују доходак, да се плаћа на нето приходе из свих извора, те да се опорезивање дохотка уређује искључиво поменутим законом.

Законом о доприносима за социјално осигурање је такође прописано: да су обвезници, поред других, и физичка лица која, у складу са законом, самостално обављају привредну и другу делатност као основно занимање.

На први поглед, чини се да је овде све јасно. Међутим, у пракси има различитих схватања, тумачења и понашања како пореских органа, тако и судова. На једном примеру, покушаћу да укажем на, по мом мишљењу, незаконито поступање појединих подручних јединица републичког пореског органа, а такође и на схватање Врховног суда Србије, изражено у образложењу једне пресуде, које нема упоришта у цитираним одредбама поменutih закона.

У нашем примеру, грађанин самостално обавља као основно занимање делатност аутопревозника а власник је и приватног предузећа које, сем што је регистровано, не обавља ниједну од регистрованих делатности.

Порески орган доноси решење којим утврђује аконтационе порезе и доприносе

за делатност аутопревозника али, исто тако, утврђује доприносе и порезе за истог обвезника по основу власништва приватног предузећа.

Против решења којим су утврђени аконтациони порези и доприноси по основу власништва над приватним предузећем, обвезник устаје са жалбом у којој истиче да је он обвезник доприноса за социјално осигурање по основу обављања делатности аутопревозника, да предузеће чији је власник, сем што је основано и регистровано, не обавља ниједну од регистрованих делатности, те да нема основа да се задужује доприносима за социјално осигурање, а када је реч о порезу, жалба стоји на становишту да жалилац не може да буде обвезник пореза по овом основу јер предузеће чији је власник, не обавља делатност и не остварује доходак, те да је о овим чињеницама жалилац писмено обавестио порески орган и пружио одговарајуће доказе да се већ једном задужује доприносима за социјално осигурање.

Решавајући по жалби, другостепени орган поништава првостепено решење о делу који се односи на утврђене обавезе пореза, плаћања накнаде за коришћење комуналних добара и месног самодоприноса, док у погледу утврђених обавеза на име доприноса за социјално осигурање, оспорено решење одржава на снази. Образлажући овакву своју одлуку, другостепени порески орган стоји на станови-

* Рад примљен: 21. XII 1995.

шту да је жалилац обвезник пореза, а првостепено решење је поништено само због тога што нису дати разлози због чега је утврђена основица у датом износу, те да у поновљеном поступку првостепени орган наведе све битне разлоге који су га руководили за одређена упоређивања ради долажења до утврђивања основице за разрез пореза.

Овако изнето становиште другостепеног пореског органа у погледу обавезе плаћања пореза по основу власништва над приватним предузећем које не обавља ниједну од регистрованих делатности, па према томе и не остварује доходак који је претпоставка за могућност постојања и опстајања пореза и других фискалних и парафискалних прихода државе и одговарајућих фондова, је у директној супротности на основним начелом да порез треба да плаћа онај ко остварује доходак, а доходак се може остваривати само ако се обавља једна од регистрованих делатности, па како тога нема, онда не може бити ни говора о било каквом опорезивању.

Када је реч о доприносима за социјално осигурање, жалбени порески орган одржава на снази првостепено решење и сматра да је жалилац, позивом на одговарајућу одредбу из закона, обвезник ових доприноса. Када се пажљиво чита закон, онда се диктатом саме законске стилизације, долази до једног јединог могућег закључка а то је, да је обвезник ових доприноса, када је реч о физичким лицима, само оно које у складу са законом самостално обавља привредну и другу делатност као основно занимање. Истина, порески органи се нису бавили питањем да ли је тачан навод жалиоца да предузеће чији је он власник није почело са радом, а та се чињеница у одговарајућем поступку може утврдити.

Очито је да је суштина проблема у следећем: да ли порески органи могу да разрезају обавезе грађанима и задужењу их доприносима, порезима и другим обавезама и у случајевима када се не остварује доходак, односно, када се не обавља регистрована делатност, па ако се не обавља, онда се и не остварује доходак.

Незадовољан одлуком другостепеног пореског органа, устаје се са тужбом којом се оспорава становиште овог органа како у погледу пореза, тако и у погледу доприноса за социјално осигурање.

Врховни суд је пресудио тако што је уважио тужбу и поништио решење другостепеног пореског органа које гласи: „Решење Републичке управе јавних прихода — Подручна јединица Сремска Митровица, број 431-1-1358/94. од 30. 06. 1994. године, поништава се у делу којим је утврђена обавеза плаћања пореза у месечном износу од 32,26 динара, обавеза плаћања накнаде за коришћење комуналних добара од општег интереса у месечном износу од 4,80 динара, обавеза плаћања самодоприноса у месечном износу од 1,99 динара и враћа првостепеном органу на поновни поступак и одлучивање”, док став два поменутог решења гласи: „У осталом делу решење остаје на снази”. Дакле, цитирано решење другостепеног пореског органа је у целини поништено поменутом пресудом Врховног суда Србије.

У оваквој правној ситуацији, Врховни суд поништава одлуку другостепеног пореског органа у делу којом је поништено решење првостепеног пореског органа у погледу утврђивања обавеза пореза, накнада и самодоприноса и предмет враћен првостепеном органу на поновни поступак и одлучивање, а у образложењу заузима став који је нејасан и конфузан, према коме Врховни суд оцењује да тужбени наводи нису основани (када је реч о порезима) јер је грађанин обвезник пореза за сваку регистровану делатност без обзира да ли се та делатност остварује, односно да ли је предузеће отпочело са радом. Када се доведе овакав став у однос са основним одредбама из поменутог закона о порезима грађана, према којима се порез плаћа на нето приход и да га плаћају лица која остварују доходак, онда се основано поставља питање законитости оваквог става Врховног суда.

Када је реч о доприносима за социјално осигурање, Врховни суд је ту заузео

становиште да није могуће два пута платити ове доприносе, па будући да је ту-жилац био лице које је обављало аутопревозничку делатност и по том основу плаћало ове доприносе, неосновано порески органи траже да се ови доприноси поново плаћају.

Овде остаје по страни питање плаћања доприноса за социјално осигурање од стране оних грађана — власника приватних предузећа — која нису отпочела са радом, али њихов власник жели да на овај начин остварује права из пензијско-инвалидског осигурања и право на здравствено осигурање.

Имајући изнето у виду, а полазећи пре свега од законске регулативе, сматрам да не би требало да добију судску заштиту она решења и пракса пореских органа када шире тумаче појам обвезника пореза и доприноса а да питање плаћања доприноса за социјално осигурање од стране лица која имају регистровано приватно предузеће које није отпочело са радом, треба посматрати у складу са изнетом жељом таквог лица да ове доприносе плаћа и остварује права на пензијски стаж и здравствено осигурање, а не као обавезу јер, као што смо видели, такве законске обавезе нема.

КРИВИЧНО ПРАВО

АЛКОХОЛИСАНОСТ ОПУЖЕНИХ И ПСИХИЈАТРИЈСКО ВЕШТАЧЕЊЕ

Суд ће одредити вештачење психијатријским прегледом оптуженог само ако се појави сумња да је његова урачунљивост искључена или смањена.

Из образложења

Алкохолисаност оптужених, сама по себи, не представља разлог за вршење психијатријског вештачења. Вештачење психијатријским прегледом оптуженог, у смислу члана 258. ст. 1. ЗКП-а, одредиће се само ако се појави сумња да је искључена или смањена урачунљивост оптуженог услед трајне или привремене душевне болести, привремене душевне поремећености (која може бити проузрокована и дејством алкохола) или заосталог душевног развоја. У конкретном случају подаци о алкохолисаности оптужених које су они сами дали у својим исказима, као и њихово понашање пре, за време и после критичног догађаја, оправдавају закључак првостепеног суда да алкохолисаност оптужених није битно утицала на њихову способност да схвате значај дела и управљају својим поступцима, па није било разлога да се одреди психијатријско вештачење које, уосталом, све до жалбеног поступка ни одбрана није предлагала. О томе је првостепени суд дао потпуне и у свему прихватљиве разлоге.

Током поступка није било спорно да су оптужени пре предметног догађаја попили нешто алкохолног пића, па су према томе могли бити у извесној мери и алкохолисани. По мишљењу овог суда, та алкохолисаност није била од битног утицаја

на њихову способност да схвате значај дела које чине и да управљају својим поступцима. На овакав закључак недвосмислено наводи низ чињеница. Прво, оптужени су напад на оштећеног извршили на месту које је мрачно и за такав напад погодно. Изабрали су моменат који је такође погодан јер није било пролазника, нити очевидаца. Напад је извршен вешто и брзо, тако да је отпор брзо сломљен, а новац у џепу оштећеног пронађен и одузет. Поред тога сви оптужени се предметног догађаја добро сећају и сваки га описује врло детаљно, наравно у складу са одабраним начином одбране. Све то, по мишљењу суда, указује на очувану свест о ономе што чине и вољу да се то уради. Алкохолисаност оптужених, иако је постојала, несумњиво није била таквог степена да би представљала тзв. „абнормно пијанство“, које би битно утицало на способност оптужених да схвате значај дела и управљају својим поступцима. Због свега наведеног суд није нашао за потребно да овакав став проверава саслушањем вештака неуропсихијатра, што уосталом ни странке током поступка нису предлагале.

Пресуде Врховног суда Србије Кж. I. 1092/96. од 10. 01. 1996. (први став) и Окружног суда у Новом Саду К-13/96. од 15. 05. 1996 (други став).

ПРИМЕНА СИЛЕ КОД КРИВИЧНОГ ДЕЛА РАЗБОЈНИШТВА ОБЈЕКТИВНИ ИДЕНТИТЕТ ОПУЖБЕ И ПРЕСУДЕ

Код кривичног дела разбојништва сила мора бити употребљена ради савлађивања постојећег отпора оштеће-

ног, па добровољна предаја новца, извршена у заблуди да предају новца захтева службено лице — оптужени који се лажно представио и при узимању новца оштећеног стиснуо за руку и повукао је, искључује постојање кривичног дела разбојништва јер се не ради о сили какву има у виду одредба члана 168. ст. 1. КЗС.

Суд није повредио идентитет оптужбе и пресуде тиме што је примену силе, као елемент кривичног дела разбојништва, изоставио из чињеничног описа дела као недоказану чињеницу и огласио окривљеног кривим за кривично дело лажног представљања, јер тај део доказаних инкриминисаних радњи сам за себе садржи сва објективна и субјективна обележја тог кривичног дела.

Из образложења

Оптужени се оштећеном лажно представио као финансијски полицајац и при том захтевао да му оштећени да 10 DEM за које је знао да их овај има. Оштећени је био уверен у истинитост казивања оптуженог у погледу службеног својства, те је оштећени у таквој ситуацији извадио овај новац из чепа и пружио према оптуженом, а овај је при узимању новца стиснуо за руку оштећеног и повукао је. Такав поступак оптуженог не може се узети као примена силе какву има у виду одредба члана 168. ст. 1. КЗС. Ово тим пре кад се има у виду тврдња оштећеног да је наведени новац предао оптуженом искључиво због тога што је био уверен у истинитост казивања оптуженог да је финансијски полицајац, а не из неких других разлога, па дакле ни због тога што га је овај евентуално стиснуо за руку и повукао је. Оштећени је у свом исказу доследан, да према њему оптужени није примењивао принуду, нити му је због тога на његов захтев дао 10 DEM, већ искључиво

из разлога што је био уверен да је оптужени истинито говорио када му се представио као финансијски полицајац. Дакле, оптужени се лажно представио оштећеном у намери да себи прибави противправну имовинску корист и тиме остварио сва обележја кривичног дела за које га је суд огласио кривим и осудио.

Првостепени суд није повредио објективни идентитет оптужбе и пресуде, па је супротна тврдња у жалби Јавног тужиоца неоснована. Наиме, у конкретном случају првостепени суд је из чињеничног описа дела садржаног у оптужници изоставио само онај део који се односи на употребу силе као недоказан, па је оптуженог П. Д. уместо за кривично дело разбојништва из члана 168. ст. 1. КЗС за које га је теретила оптужница, огласио кривим за кривично дело лажно представљање из члана 224. ст. 1. КЗС. Дакле огласио га је кривим за део инкриминисаних радњи из оптужнице које су доказане на главном претресу и које саме за себе садрже сва објективна и субјективна обележја тог кривичног дела, а изоставио употребу силе оптуженог према оштећеном као недоказану чињеницу. При свему овоме је без значаја навод у жалби Јавног тужиоца што кривично дело разбојништва из члана 168. ст. 1. КЗС спада у групу кривичних дела против имовине, а кривично дело лажног представљања у групу кривичних дела против правног саобраћаја, с обзиром да је првостепени суд у побијаној пресуди оптуженог огласио кривим за део радњи што му се оптужбом стављају на терет, а које је утврдио на главном претресу и које садрже обележја другог кривичног дела, а не оног што му се оптужницом ставља на терет.

Пресуда Врховног суда Србије Кж. I 850/96. од 17. 04. 1996.

Оливера Будаков
адвокат у Новом Саду

СА СЕДНИЦЕ УПРАВНОГ ОДБОРА
одржане 28. 02. 1997. године

1. Томовић Божидар, дипломирани правник, рођен 24. 11. 1938. године, уписује се 10. 02. 1997. године у Именик адвоката Адвокатске коморе Војводине, са седиштем адвокатске канцеларије у Новом Саду, Сељачких буна 35.

2. Бјелетић Биљана, дипломирани правник, рођена 24. 04. 1962. године, уписује се 28. 02. 1997. године у Именик адвоката Адвокатске коморе Војводине, са седиштем адвокатске канцеларије у Старчеву, Панчевачки пут 2.

Брише се из Именика адвокатских приправника Бјелетић Биљана, адвокатски приправник код Зарија Корнела, адвоката у Панчеву, са даном 28. 02. 1997. године због уписа у Именик адвоката ове Коморе.

3. Сучевић Савка, дипломирани правник, рођена 04. 06. 1970. године, уписује се 28. 02. 1997. године у Именик адвоката Адвокатске коморе Војводине, са седиштем адвокатске канцеларије у Новом Саду, Његошева 16/2.

Брише се из Именика адвокатских приправника Сучевић Савка, адвокатски приправник код Лотина Мирослава, адвоката у Новом Саду, са даном 28. 02. 1997. године због уписа у Именик адвоката ове Коморе.

4. Камра Бранислава, дипломирани правник, рођена 19. 05. 1968. године, уписује се 28. 02. 1997. године у Именик адвоката Адвокатске коморе Војводине, са седиштем адвокатске канцеларије у Сремским Карловцима, Патријарха Рајачића 2.

Брише се из Именика адвокатских приправника Камра Бранислава, адвокатски приправник код Иванчевић Милана, адвоката у Новом Саду, са даном 28. 02. 1997. године због уписа у Именик адвоката ове Коморе.

5. Липован Велимир, дипломирани правник, рођен 26. 11. 1966. године, уписује се 28. 02. 1997. године у Именик адвоката Адвокатске коморе Војводине, са седиштем адвокатске канцеларије у Кикинди, Милоша Великог 10.

Брише се из Именика адвокатских приправника Липован Велимир, адвокатски приправник код Кулиџан Милице, адвоката у Кикинди, са даном 28. 02. 1997. године због уписа у Именик адвоката ове Коморе.

6. Момчиловић Никола, дипломирани правник, рођен 02. 01. 1965. године, уписује се 28. 02. 1997. године у Именик адвоката Адвокатске коморе Војводине, са седиштем адвокатске канцеларије у Беочину, Десанке Максимовић 4.

Брише се из Именика адвокатских приправника Момчиловић Никола, адвокатски приправник код Мумин Александра, адвоката у Новом Саду, са даном 28. 02. 1997. године због уписа у Именик адвоката ове Коморе.

7. Кристијан Јожеф, дипломирани правник, рођен 23. 07. 1958. године, уписује се 28. 02. 1997. године у Именик адвоката Адвокатске коморе Војводине, са седиштем адвокатске канцеларије у Темерину, Новосадска 395.

8. Вењеге Јожеф, дипломирани правник, рођен 26. 08. 1950. године, уписује се 28. 02. 1997. године у Именик адвоката Адвокатске коморе Војводине, са седиштем адвокатске канцеларије у Чоки, Палих бораца 7/6.

9. Цветковска Катарина, дипломирани правник, рођена 08. 05. 1945. године, уписује се 28. 02. 1997. године у Именик адвоката Адвокатске коморе Војводине, са седиштем адвокатске канцеларије у Старој Пазови, Јована Поповића 18.

10. Арновљев Љубомир, дипломирани правник, рођен 08. 11. 1960. године, уписује се 28. 02. 1997. године у Именик адвоката Адвокатске коморе Војводине са седиштем адвокатске канцеларије у Новом Кнежевцу, Ненада Валчева 9.

11. Јаношевић Пера, дипломирани правник, рођен 17. 10. 1960. године, уписује се 28. 02. 1997. године у Именик адвоката Адвокатске коморе Војводине, са седиштем адвокатске канцеларије у Руми, ЈНА 145/а.

12. Гаудењ Матилд, дипломирани правник, рођена 17. 02. 1946. године, уписује се 28. 02. 1997. године у Именик адвоката Адвокатске коморе Војводине, са седиштем адвокатске канцеларије у Новом Саду, Браће Рибникара 46.

13. Јовић Јово, дипломирани правник, рођен 09. 09. 1963. године, уписује се 28. 02. 1997. године у Именик адвоката Адвокатске коморе Војводине, са седиштем адвокатске канцеларије у Новом Саду, Браће Кркљуш 11.

14. Лазин Јован, дипломирани правник, рођен 20. 01. 1937. године, уписује се 28. 02. 1997. године у Именик адвоката Адвокатске коморе Војводине, са седиштем адвокатске канцеларије у Новом Кнежевцу, Цара Душана 17.

15. Бељански Бранислав, дипломирани правник, рођен 03. 11. 1946. године, уписује се 03. 03. 1997. године у Именик адвоката Адвокатске коморе Војводине, са седиштем адвокатске канцеларије у Сомбору, Стапарски пут 10/1.

16. Уписује се у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду Стојић Љиљана, рођена 22. 09. 1971. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Дајч Љубице, адвоката у Новом Саду, дана 28. 02. 1997. године.

17. Уписује се у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду Растовић Милан, рођен 07. 01. 1971. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Ивковић Небојше, адвоката у Старој Пазови, дана 28. 02. 1997. године.

18. Уписује се у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду Караман Десимир, рођен 23. 09. 1960. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Докић Милана, адвоката у Инђији, дана 28. 02. 1997. године.

19. Уписује се у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду Митровић Бранимир, рођен 16. 12. 1953. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Вукичевић Радивоја, адвоката у Сомбору, дана 28. 02. 1997. године.

20. Брише се из Именика адвоката Адвокатске коморе Војводине Лазин Јован, адвокат у Новом Кнежевцу, са даном 27. 02. 1997. године, због пензионисања.

21. Брише се из Именика адвоката Адвокатске коморе Војводине Попов Живојин, адвокат у Вршцу, са даном 31. 12. 1996. године, ради пензионисања. — Именовани и након брисања из Именика адвоката задржава чланство у Посмртном фонду Адвокатске коморе Војводине. — Вучељић Предраг, адвокат у Вршцу, одређује се за преузиматеља адвокатске канцеларије Попов Живојина.

22. Брише се из Именика адвоката Адвокатске коморе Војводине Крстић Ехлимана, адвокат у Сомбору, са даном 09. 01. 1997. године, ради заснивања радног односа. — Крстић Дејан, адвокат у Сомбору, одређује се за преузиматеља адвокатске канцеларије Крстић Ехлимане.

23. Брише се из Именика адвоката Адвокатске коморе Војводине Короди Михаљ, адвокат у Чоки, са даном 31. 01. 1997. године, на лични захтев. — Перкучин

Миодраг, адвокат у Чоки, одређује се за преузимаатеља адвокатске канцеларије Коро-
ди Михаља.

24. Брише се из Именика адвоката Адвокатске коморе Војводине Морваи Мати-
тилд, адвокат у Ади, са даном 09. 02. 1997. године, ради заснивања радног односа. —
Улијан Марта, адвокат у Ади, одређује се за преузимаатеља адвокатске канцеларије
Морваи Матилд.

25. Брише се из Именика адвоката Адвокатске коморе Војводине Зековић Ди-
митрије, адвокат у Ошацима, са даном 08. 02. 1997. године, услед смрти. — Татомиров
Клара, адвокат у Ошацима, одређује се за преузимаатеља адвокатске канцеларије Зеко-
вић Димитрија.

26. Брише се из Именика адвоката Адвокатске коморе Војводине Корхеџ Зол-
тан, адвокат у Суботици, са даном 08. 02. 1997. године, услед смрти. — Корхеџ др
Тамаш, адвокат у Суботици, одређује се за преузимаатеља адвокатске канцеларије
Корхеџ Золтана.

27. Брише се из Именика адвоката Адвокатске коморе Војводине Жигић Сима,
адвокат у Сомбору, са даном 20. 01. 1997. године, ради пензионисања. — Паса Марија,
адвокат у Сомбору, одређује се за преузимаатеља адвокатске канцеларије Жигић Симе.

28. Брише се из Именика адвоката Адвокатске коморе Војводине Дурутовић
Душанка, адвокат у Новом Саду, са даном 28. 02. 1997. године, ради заснивања радног
односа. — Башић Машановић Љиљана, адвокат у Новом Саду, одређује се за преу-
зимаатеља адвокатске канцеларије Дурутовић Душанке.

29. Брише се из Именика адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводи-
не Ковачев Оливера, адвокатски приправник у Зрењанину, на адвокатско-приправнич-
кој вежби код Јованов Мирослава, адвоката у Зрењанину, са даном 07. 01. 1997. го-
дине.

30. Брише се из Именика адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводи-
не Војводић Горан, адвокатски приправник у Новој Пазови, на адвокатско-приправ-
ничкој вежби код Војводић Милана, адвоката у Новој Пазови, са даном 31. 12. 1996.
године.

31. Брише се из Именика адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводи-
не Мазинјанин Милица, адвокатски приправник у Инђији, на адвокатско-приправнич-
кој вежби код Мазинјанин Бранислава, адвоката у Инђији, са даном 13. 02. 1997.
године.

32. Брише се из Именика адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводи-
не Боројевић Марија, адвокатски приправник у Новом Саду, на адвокатско-приправ-
ничкој вежби код Урошевић Мирославе, адвоката у Новом Саду, са даном 25. 06. 1995.
године.

33. Узима се на знање да је Главашевић Драго, адвокат у Сремској Митровици,
привремено спречен да обавља адвокатску делатност почев од 11. 12. 1996. године,
због болести. — Грујичић Драгоја, адвокат у Сремској Митровици, поставља се за
привременог заменика Главашевић Драги, адвокату у Сремској Митровици.

34. Узима се на знање да је Нишевић Гордана, адвокат у Новом Саду, привре-
мено спречена да обавља адвокатску делатност почев од 03. 01. 1997. године, због
породиљског одсуства. — Загорчић Предраг, адвокат у Новом Саду, поставља се за
привременог заменика Нишевић Гордани, адвокату у Новом Саду.

35. Узима се на знање да је Дачић Наташа, адвокат у Новом Саду, привремено
спречена да обавља адвокатску делатност почев од 01. 02. 1997. године, због продуже-
ног породиљског одсуства. — Илић Винка, адвокат у Новом Саду, поставља се за
привременог заменика Дачић Наташи, адвокату у Новом Саду.

36. Узима се на знање да је Провчи Даринка, адвокат у Новом Саду, привремено
спречена да обавља адвокатску делатност почев од 01. 02. 1997. године, због одржава-

ња трудноће. — Јовановић Неда, адвокат у Новом Саду, поставља се за привременог заменика Провчи Даринки, адвокату у Новом Саду.

37. Узима се на знање да Седлак Ивану, адвокату у Суботици, мирују сва права и обавезе адвоката, почев од 15. 02. 1997. године, због избора за министра без портфеља у Влади Републике Србије. — Бин Симендић Камила, адвокат у Суботици, одређује се за привременог заменика Седлак Ивану, адвокат у Суботици.

38. Узима се на знање да је Босанчић Гордана, адвокат у Новом Саду, након привремене спречености, наставила са радом почев од 12. 02. 1997. године. — Пауновић Гордана, адвокат у Новом Саду, разрешава се дужности привременог заменика Босанчић Гордани, адвокату у Новом Саду.

39. Узима се на знање да је Главашевић Драго, адвокат у Сремској Митровици, након привремене спречености, наставио са радом почев од 27. 02. 1997. године. — Грујић Драгоја, адвокат у Сремској Митровици, разрешава се дужности привременог заменика Главашевић Драге, адвоката у Сремској Митровици.

40. Арацкић Гордани, адвокатском приправнику у Новом Саду, на адвокатско-приправничкој вежби код Арацкић Златоја, адвоката у Новом Саду, продужава се адвокатско-приправничка вежба до 29. 12. 1997. године.

41. Узима се на знање да је Бућар Шустер Весна, адвокат у Шиду, преселила седиште своје адвокатске канцеларије у Нови Сад, Дожа Берба 52д/2, почев од 15. 01. 1997. године.

42. Узима се на знање да је Ковач Карољ, адвокат у Суботици, преселио своју адвокатску канцеларију на адресу Штросмајерова 6, почев од 20. 01. 1997. године.

43. Узима се на знање да је Степић Никола, адвокат у Новом Саду, преселио своју адвокатску канцеларију на адресу Владимира Николића 4, почев од 31. 01. 1997. године.

44. Узима се на знање да је Тадић Славко, адвокат у Сремској Митровици, преселио своју адвокатску канцеларију на адресу Краља Петра Првог 4/1, почев од 01. 02. 1997. године.

45. Узима се на знање да је Грчки Александар, адвокат у Новом Саду, преселио своју адвокатску канцеларију на адресу Поштанска 5/2, почев од 12. 02. 1997. године.

46. Узима се на знање да је Новаковић Славко, адвокат у Сомбору, преселио своју адвокатску канцеларију на адресу Доситеја Обрадовића 13, почев од 01. 02. 1997. године.

47. Узима се на знање да је Поплигорин Живојин, адвокат у Србобрану, преселио своју адвокатску канцеларију на адресу Карађорђева 35/1, почев од 20. 02. 1997. године.

48. Узима се на знање да је Веселиновић Предраг, адвокат у Новом Саду, преселио своју адвокатску канцеларију на адресу Фрушкогорска 21/1, почев од 20. 02. 1997. године.

49. Узима се на знање да је Суботин Милан, адвокат у Новом Саду, преселио своју адвокатску канцеларију на адресу Димитрија Тупковића 1, почев од 20. 02. 1997. године.

50. Узима се на знање да је Поповић Зоран, адвокат у Зрењанину, преселио своју адвокатску канцеларију на адресу Гимназијска 8, почев од 01. 03. 1997. године.

51. Одобрава се уговор о заступању, закључен дана 03. 01. 1997. године између ДП за фризерске услуге „Будућност“ из Зрењанина, и Милићев Живкице, адвоката у Зрењанину.

52. Одобрава се уговор о заступању, закључен дана 01. 10. 1996. године између Предузећа за пројектовање, изградњу и одржавање кабловско дистрибутивног система „Панон Каб ТВ“ из Кањиже и Заједничке адвокатске канцеларије Борбевић Александар и Борбевић Зорана, адвоката у Сенти.

53. Одобрава се уговор о заступању, закључен дана 01. 10. 1996. године између Предузећа „Панел” из Сенте, и Заједничке адвокатске канцеларије Борђевић Александра и Борђевић Зорана, адвоката у Сенти.

54. Одобрава се уговор о заступању, закључен дана 31. 01. 1997. године између „Лакипласт” ППТ ДОО из Новог Сада и Војновић Томислава, адвоката у Новом Саду.

55. Одобрава се уговор о заступању, закључен дана 14. 01. 1997. године између Приватног предузећа експорт импорт за инжењеринг, маркетинг, производњу и услуге д.о.о. „Водоремонт” из Сирига, и Војновић Томислава, адвоката у Новом Саду.

56. Одобрава се уговор о заступању, закључен дана 31. 01. 1997. године између „Агровојводине—Комерцсервис” из Суботице, и Инђић Драгана, адвоката у Суботици.

57. Одобрава се уговор о заступању, закључен дана 30. 12. 1996. године између „Студио Модерна” из Новог Сада, и Удружене адвокатске канцеларије Добросављевић Милана и Добросављевић Светозара, адвоката у Новом Саду.

58. Усваја се Завршни рачун Адвокатске коморе Војводине за 1996. годину.

59. Усваја се Финансијски план Адвокатске коморе Војводине за 1997. годину.

Управни одбор

Уређивачки одбор „Гласника“ моли своје сараднике да текстове за објављивање опреме уважавајући следеће сугестије:

- име, презиме, звање и занимање аутора исписати у левом углу прве странице изнад наслова, у прилозима за рубрике „чланци“ и „расправе“, а за рубрику „прикази“ и остале рубрике, на крају текста;
- радове купати на пуној хартији само са једне стране листа, са таквим проредом и рубом да на једној страни има око 28 редова са по 60 словних места у реду;
- обим радова не би требало да прелази за чланке 15 страница, за расправе 10 страница, а за приказе и остале прилоге 6 страница;
- речи које треба да буду штампане латиницом, подвући црвеним, а речи које треба да буду штампане курзивом подвући црним или плавим;
- фусноте сврстати по редним бројевима на крају текста, у истом прореду као текст, уз навођење података овим редом: име или иницијал имена и презиме аутора, назив дела или часописа, број књиге или тома (ако постоје), место издавања, година издавања (за часописе број и годиште), број странице (иза скраћенице стр.); ознаку *op. cit.* користити уместо назива дела и места и године издавања када се исто дело поново цитира на прескок, а ознаку *ibid.* када се исто дело цитира узастопно;
- радове треба потписати и уз њих приложити податке о адреси, броју телефона и броју жиро рачуна аутора;
- уз чланке је пожељно приложити сажетак на српском (иза наслова) и енглеском језику (иза завршетка текста), са кључним речима, не дужи од половине једне купане странице.

ГЛАСНИК АДВОКАТСКЕ КОМОРЕ ВОЈВОДИНЕ

излази 12 пута годишње
у месечним свескама

Оснивач, власник и издавач: Адвокатска комора Војводине.
Годишња претплата: за земљу 180,00 дин., за иностранство
40 USA долара (жиро-рачун број 45700-678-2-2047
са назнаком „за Гласник“)

Овај број закључен је 28. II 1997. године.

Према мишљењу Секретаријата за информације
Републике Србије бр. 413-01-412/91-01 од 11. априла
1991. године на ову публикацију плаћа се основни
порез на промет по Тарифном броју 8. став 1. тачка 1.
алинеја 10. Тарифе основног пореза на промет.

Компјутерски слог: Младен Мозетић, ГРАФИЧАР, Нови Сад

Штампа: ГРАФО-ОФСЕТ, Сремска Каменица

